Влада – Радам !

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України

№ 84 (1084) ♦ Четвер, 11 травня 1995 року ♦ Ціна договірна

Усіма поколіннями буде проклято того, хто хоче посварити український і російський народи, –

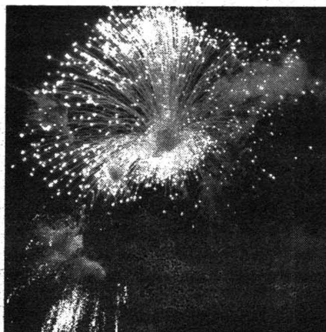
сказав Президент України Леонід Кучма, виступаючи на урочистих зборах, присвячених 50-річчю Перемоги у Великій Вітчизняній війні

(Доповідь чит. на 3-й стор.).

Славетному ювілею в історії багатьох народів світу — 50-й річниці перемоги над фашизмом були присвячені військовий парад і урочистості, що відбулися у столиці України 9 травня.

... 10-а година ранку. Над майданом Незалежності лунає бій київських курантів. На трибуні — Президент України Леонід Кучма, Голова Верховної Ради України Олександр Мороз, виконуючий обов'язки Прем'єр-міністра України Євген Марчук, інші офіційні особи. На гостьових трибунах — ветерани Великої Вітчизняної війни, представники громадськості, а також зарубіжних дипломатичних установ, розташованих у Києві.

(Закінчення на 9-й стор.).

Святкування 50-ї річниці Великої Перемоги

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

ПЕРЕМОГУ ПРИВАТИЗУВАТИ НЕМОЖЛИВО

Її наближав увесь наш народ

Час усе далі й далі віддаляє нас від найбільшої трагедії XX століття — Другої світової війни. Але йому непідвладна пам'ять про тих, хто впав у жорстокому двобої з напасним ворогом. Як і спогади тих, хто вижив-вистояв у тій кривавій вереміі і повернувся до отчого дому переможцем. Бо та жорстока війна йде за фронтовиками вслід, живе в їх опалених стражданнями душах, не дає спокою довгими ночами. Втратою найдорожчих людей, гіркими сирітськими сльозами, вічним материнським чеканням.

(Матеріали про святкування в інших містах держави чит. на 2-й, 4-й стор.).

ПОКЛАДЕННЯ КВІТІВ

Після участі у військовому параді та урочистому проходженні ветеранів Великої Вітчизняної війни 9 травня Президент України Леонід Кучма, Голова Верховної Ради України Олександр Мороз, виконуючий обов'язки Прем'єр-міністра України Євген Марчук поклали квіти до могили Невідомого солдата у парку Слави.

Свою данину полеглим у роки війни віддали члени уряду та народні депутати нашої країни, представники дипломатичного корпусу. До могили Невідомого солдата також поклав квіти Президент Парламентської Асамблеї Ради Європи Мігель Мартінес.

Пролунав рушничний салют, урочистим маршем пройшли представники трьох родів військ.

Вечірнє небо Києва осяяв святковий феєрверк.

У Страсбурзі на нас чекають. Тому до Ради Європи Україна йде прискореною ходою

Є всі передумови, щоб Україна ще цього року стала членом Ради Європи, — заявив президент Парламентської Асамблеї цієї впливової європейської організації Мігель Мартінес, який перебував у нашій країні з чотириденним візитом. Головна мета його приїзду — вивчення політико-економічного становища в Україні та участь у святкуванні 50-річчя закінчення Другої світової війни.

(Закінчення на 2-й стор.).

Референдум недоцільний

Голова Верховної Ради України Олександр Мороз прийняв главу представництва ОБСЄ в Україні Андреаса Кохльшюттера на його прохання.

Гість поінформував Голову Верховної Ради про свою місію в Україні стосовно кримського питання і наголосив на тому, що автономія Криму може знайти своє місце лише в рамках суверенної України.

У ході розмови Олександр Мороз підкреслив важливість Верховної Ради автономії як демократичного інституту і органу народовладдя в регіоні. Було зазначено, що Верховна Рада України протягом останніх двох років неодноразово проявляла готовність до компромісів, прийняла ряд постанов, які відкривали перед кримськими депутатами широкі можливості для конструктивного і творчого діалогу. Однак всі спроби парламенту України в цьому напрямку не зустріли адекватного реагування.

Глава представництва ОБСЄ в Україні Андреас Кохльшюттер заявив про те, що точка зору Верховної Ради України і ОБСЄ про недоцільність проведення референдуму в Криму повністю збігається. Він повідомив Голову Верховної Ради про підготовку до проведення у Швейцарії «Українського круглого столу» з кримського питання.

Добридень в древньому Києві!

Сьогодні до Києва з першим офіційним візитом прибув Уільям Джефферсон Клінтон — Президент Сполучених Штатів Америки.

Президент Клінтон народився 19 серпня 1946 року у родині, п'ять поколінь якої живе у штаті Арканзас. Здобув ступінь бакалавра у Джорджтаунському університеті 1968 р. та диплом юриста в Йельській школі права 1973 р. Навчався в Оксфордському університеті 1968—1970 рр. Мав приватну юридичну практику в м. Літл Рок 1981-1982 рр., працював на юридичному факультеті в Університеті Арканзас.

1976 р. обраний генеральним прокурором Арканзасу. Через два роки переміг на виборах на посаду губернатора штату Арканзас. Переобирався губернатором ще 4 рази. Лише один з його попередників обіймав цю посаду довше.

Був головою Національної асоціації губернаторів, очолював Комісії з питань освіти Штатів, розвитку дельти Нижньої Міссісіпі, Раду з розвитку Півдня, Асоціацію демократів-губернаторів, Раду керівництва демократичної партії. 20 січня 1993 року склав присягу як Президент США.

Президент одружений з Хіларі Родам Клінтон, має дочку Челсі. Любить читати, грати у гольф, займатися бігом, інколи грає на саксофоні.

11 травня Президент США Білл Клінтон зустрінеться з Президентом України Леонідом Кучмою, Головою Верховної Ради Олександром Морозом, виконувачем обов'язків Прем'єр-міністра Євгеном Марчуком.

12 травня близько 10 години Президент Клінтон виголосить промову до народу України на майдані біля Червоного корпусу КНУ ім. Т.Г. Шевченка, в якому матиме зустріч зі студентами. Перед його зверненням відомі виконавці України дадуть публічний концерт, який розпочнеться о 8 годині ранку.

У номер

Перебування Леоніда Кучми в Харкові

Президент України Леонід Кучма 6 травня перебував у Харкові. У робочій поїздці його супроводжували заступник Голови Верховної Ради України Олег Дьомін, віце-прем'єр-міністр України Валерій Шмаров, міністр Кабінету Міністрів Валерій Пустовойтенко, міністр машинобудування, воєнно-промислового комплексу та конверсії Віктор Петров, міністр сільського господарства Юрій Карасик, голова Національного банку України Віктор Ющенко, інші офіційні особи.

В аеропорту Президента України зустрічав голова Харківської облради Олександр Масельський.

Леонід Кучма та особи, що його супроводили, відвідали виставку сучасної сільськогосподарської техніки та двигунів, де ознайомилися з продукцією підприємств Харківської області. Серед експонатів — трактори, сільськогосподарські машини, агрегати, чотириколісні мотоцикли, екскаватори та деталі до них. Тут також демонструються різноманітні види двигунів — від автобусних до танкових. Під час відвідання виставки та розмови з представниками підприємств-виробників Президент підкреслив необхідність подальшого підвищення обсягів виробництва даних видів продукції для більш повного забезпечення ними українського ринку та збільшення експорту цих товарів. Президент взяв участь у нараді керівників підприємств сільськогосподарського машинобудування та паливно-енергетичного комплексу.

Леонід Кучма поклав вінок до Меморіалу пам'яті загиблих. У переддень свята Перемоги Президент України вручив нагороди ветеранам Великої Вітчизняної війни.

Відбулися зустрічі з харків'янами, під час яких обговорювалися актуальні проблеми міста, енергопостачання та забезпечення робочими місцями.

У Страсбурзі на нас чекають. Тому до Ради Європи Україна йде прискореною ходою

(Початок на 1-й стор.).

Про пришвидшення процедури розгляду заяви України щодо вступу до Ради Європи йшлося під час зустрічі М. Мартінеса з Головою Верховної Ради Олександром Морозом. Президент ПАРЄ наголосив, що «в Страсбурзі будуть раді вітати Україну в єдиній європейській сім'ї». Відбулися бесіди М. Мартінеса з Президентом нашої держави Леонідом Кучмою, виконуючим обов'язки прем'єр-міністра Євгеном Марчуком, а також переговори з першим заступником міністра закордонних справ Борисом Тарасюком. Гість відзначив значний поступ українського народу в розбудові демократії, що заслуговує високої оцінки з боку європейських країн, та закликав й надалі проводити суспільні перетворення, зокрема, економічні реформи. Київ останнім часом «пресингував» щодо питання вступу України до Ради Європи. І як результат — можливість уже на осінній сесії ПАРЄ розгляду її заяви, підкреслив М. Мартінес під час зустрічі з журналістами. Я мав щастя побачити нинішню Україну, став її щирим прихильником і тому зроблю все можливе, щоб до закінчення мого президентства в Парламентській Асамблеї Ради Європи ваша держава стала повноправним членом цього об'єднання, а також сприятиму її інтеграції до інших європейських інституцій, — заявив високий гість. Восьмого травня Президент ПАРЄ разом з главою українського парламенту та виконуючим обов'язки прем'єр-міністра побували в Каневі на Чернечій горі і поклали квіти на могилу великого Кобзаря. Після огляду експозиції музею Т. Шевченка схвильований М. Мартінес сказав, що цей музей гідний найвищого європейського визнання і може стати лауреатом премії Ради Європи як один з кращих на континенті. Я пересвідчився, що перебуваю у великій країні і впевнений, що Україна всебічно збагатить Європу, заявив М. Мартінес. За словами високого гостя, у Каневі він «відкрив для себе прекрасну душу України».

Президент Парламентської Асамблеї Ради Європи також взяв участь у святкових заходах у Києві на честь 50- річчя Перемоги.

Тарас ПЕТРІВ.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Перемогу приватизувати неможливо

Її наближав увесь наш народ

(Початок на 1-й стор.).

Саме їх, ветеранів Великої Вітчизняної війни з усіх регіонів України і з ближнього зарубіжжя, тепло вітали під склепінням Палацу культури «Україна» Президент України Леонід Кучма, Голова Верховної Ради Олександр Мороз, виконувач обов'язків прем'єр-міністра Євген Марчук, виконувач обов'язків віце-прем'єр-міністра і міністра оборони Валерій Шмаров, представники трудових колективів і військових частин, громадських організацій, різних релігійних конфесій, національно-культурних товариств, народні депутати України, діячі науки й культури, представники дипломатичного корпусу — учасники урочистого засідання, присвяченого 50-річчю Перемоги.

— Розв'язана гітлерівським фашизмом війна була найбільшим випробуванням з тих, що випали на долю людини XX століття, — сказав виконуючий обов'язки віце-прем'єр-міністра Іван Курас, відкриваючи урочисте засідання. — Брутальність агресора поставила під загрозу самі поняття людяності, цивілізації і прогресу. І якщо дамоклів меч, що нависнав над планетою, вдалося відвести, то це стало можливо насамперед завдяки мужності й самовідданості нашого солдата, всіх народів країни, бойового союзу держав антигітлерівської коаліції. І сьогодні, зібравшись у цьому залі, ми низько вклоняємося всім, живим і мертвим, — тим, хто зупинив коричневу чуму, хто захистив священні права людини і права нації.

На урочистому засіданні виступив Президент України Леонід Кучма. Віддаючи належне вкладові всіх країн антигітлерівської коаліції у перемогу над фашизмом, Леонід Данилович наголосив, що доля світу вирішувалась саме на радянсько-німецькому фронті, протяжність якого в різні періоди сягала від чотирьох до шести тисяч кілометрів. Це в чотири рази перевищувало протяжність північноафриканського, італійського та західноєвропейського разом узятими. До того ж протягом усієї війни на східному фронті зосереджувалося до 70 відсотків дивізій фашистської армії. Саме тут вона зазнала понад 73 відсотки своїх загальних втрат.

— Епіцентром двобою, ареною особливо жорстокого і кривавого протиборства, — сказав Президент, — була Україна. Її геополітичне становище в центрі Європи давало навіть підстави для твердження, що основною метою гігантського воєнного конфлікту було оволодіння Україною. Хоча, ясна річ, завоювання нашої республіки становило лише частину, нехай і надзвичайно важливу, далекосяжних загарбницьких планів нацистів.

Досить сказати, що в січні 1944 року радянським військам на фронтах, що пролягали по українській землі, протидіяла 201 із 318 німецьких дивізій, тобто понад 63 відсотки усієї гітлерівської армії.

Із шести мільйонів наших земляків, які воювали в діючій армії, половина загинула. А з тих, які залишилися живими, кожний другий повернувся додому інвалідом. Ще 6,5 мільйона мирного населення знищено карателями на окупованій території або відправлено невільниками на роботу до рейху. Таких руйнувань і людських жертв не зазнав ніхто з воюючих сторін, у тому числі Німеччина й Росія.

— Саме на цій підставі, — наголосив Президент, — нікому не дано морального права применшувати внесок України в нашу спільну перемогу і її роль у всенародному русі опору. Вдумайтеся лише у таку страшну цифру: з тих майже 60 мільйонів чоловік, яких забрала Друга світова війна, кожний сьомий — наш співвітчизник.

— Зрозуміло, що масовий рух опору не був одноколірним, — продовжував далі Президент. — Його учасників об'єднувало головне: любов до Вітчизни і ненависть до окупанта. Монополії на патріотизм не може бути ні в кого. Відтак антиісторичними є намагання «відлучити» від Перемоги будь-кого з тих, хто реально боровся з фашизмом, незалежно від кольору їх прапорів.

Справді-бо, як зауважив Леонід Кучма, Перемога приватизації не підлягає. Вона справедливо належить всім, хто її наближав, — на фронтах чи в тилу, у партизанських загонах чи в підпіллі.

Колишніх фронтовиків тепло привітав президент Парламентської Асамблеї Ради Європи Мігель Анхель Мартінес, подякувавши їм за мужність і відвагу, виявлену в боях з фашизмом. Високий гість нагадав присутнім у залі, що, починаючи з 1989 року, повноправними членами Ради Європи стали ще 11 країн, і тепер вона об'єднує 34 держави. Кандидатури ще кількох країн сьогодні розглядають, і Україна є однією з найперших кандидатур. «Моя присутність у цьому залі, — наголосив пан Мартінес, — засвідчує, що Україну уже найближчим часом буде прийнято до сім'ї європейських народів. Це буде корисно як і для самої України, так і для Європи в цілому».

Для учасників урочистого засідання було дано великий святковий концерт.

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.

Нинішнє 50-річчя Перемоги прокотилося містами, селами України святковими урочистостями, концертами, феєрверками. Як саме відбувалося свято в обласних і районних центрах, повідомляють наші власкори.

• Донецьк

Після кількарічної реконструкції численних гостей приймав легендарний курган — Савур-Могила. Саме з цих місць, із Міусфронту, почалося в далекому 43-му визволення Донбасу від німецько-фашистських загарбників. А в День Перемоги в шахтарській столиці відбувся святковий марш-парад фронтовиків і учасників трудового фронту, воїнів тутешнього гарнізону і національної гвардії. Біля пам'ятника визволителям Донбасу відбувся мітинг. У парку фронтовики, гості свята, донечиани мали змогу перепочити біля солдатської кухні.

• Сімферополь

У святковому строю з державними прапорами України і прапорами своїх частин крокували військовослужбовці Збройних Сил нашої держави, а також підрозділи бригади берегової оборони Чорноморського флоту. Потім йшли ветерани Великої Вітчизняної, представники політичних партій та рухів півострова. Члени Компартії Криму і кримської організації ВКПБ несли прапори колишнього СРСР, червоно-сині УРСР, портрети Леніна і Сталіна. У колоні «Российской общины Крыма» були колишній президент автономії Юрій Мешков, депутати Державної Думи Федеральних зборів Сергій Бабурін, Жанна Лозинська, Валентина Гойбенко.

А на прес-конференції депутатів Держдуми РФ було заявлено, що не Кримові потрібна Росія, а Росії потрібен Крим, південні та східні області України, бо «Російська держава без них неповноцінна». Наголошувалося, що тепер Росія працює над новою воєнною доктриною, і ці питання можна буде, мовляв, вирішувати простіше.

• Севастополь

З самого ранку ветерани війни, представники містгерців, запрошені на торжества, попрямували на Сапун-гору і поклали вінки і квіти до обеліска Слави. Після цього командувач Чорноморського флоту адмірал Едуард Балтін на катері обійшов стрій кораблів, котрі стояли на рейді, і поздоровив моряків із святом.

Потім центр торжеств перемістився на площу Нахімова і вулицю Леніна. На імпровізованій трибуні були мер міста Віктор Семенов, командувач ВМС України віце-адмірал Володимир Безкоровайний, командувач Чорноморського флоту адмірал Едуард Балтін, віце-прем'єр уряду Автономної Республіки Крим Андрій Сенченко, а також голова комітету у справах СНД і зв'язках із співвітчизниками Державної Думи Росії Костянтин Затулін. Святковий парад відкрили ветерани війни. Коли на площу ступили війська України, Балтін і Затулін демонстративно покинули трибуну. Зазначимо, що саме напередодні свята командування ЧФ виступило проти участі українських військ у святковому параді, бо вони присягнули народові нашої незалежної держави.

• Запоріжжя

Минулого року на адресу Запорізької облради народних депутатів Міністерство закордонних справ України надіслало листа громадянина Німеччини, мешканця Бремена Шределя з фотокопією послання, знайденого в старій шафі в лютому 1994 року.

Фотокопію видрукувала газета «Запорізька правда».

На публікацію відгукнулося більше десяти колишніх гафенлогрських невільників. На прохання колишніх «остарбайтерів» допомогти організувати зустріч на батьківщині під час святкування 50-річчя Великої Перемоги відгукнулося керівництво Куйбишевської райради народних депутатів, керівники місцевих господарств, які запросили колишніх невільниць у село Білоцерківку.

Можете уявити, якою була ця зустріч через півстоліття...

• Харків

З ранку і до пізнього вечора до Меморіалу Слави йшло все місто. На згадку прийдешнім поколінням про цей день харків'яни відкрили два монументи. Маршалу перемоги — Георгію Жукову, військова кар'єра якого розпочалася на харківській землі, і солдатам Перемоги — єдиному і легендарному піхотному взводу лейтенанта Широніна, нагородженому у повному складі Золотою Зіркою Героя Радянського Союзу. За героїзм під час оборони залізничного переїзду поблизу села Таранівки. Посмертно.

Не кожен день ветерани засідають у парламенті

Напередодні переможної річниці Голова Верховної Ради Олександр Мороз зустрівся з лідерами вітчизняних ветеранських організацій.

Голова Верховної Ради особливо підкреслив визначну роль солдата-визволителя і, попереджуючи численні запитання захисників Батьківщини, коротко зупинився на економічній, політичній обстановці в Україні, розповів про роботу найвищого законодавчого органу.

За словами Олександра Мороза, економічні перетворення не можуть бути швидкоплинні. Адже доводиться розбудовувати нову економіку. І надіятися на блискавичні зміни на краще не можна. Однє з нинішніх економічних завдань — роздержавлення виробництва з тим, щоб матеріально зацікавити виробника. Але приватизація має йти не задля самого процесу, а задля забезпечення зростання виробництва, в інтересах народу, а не за його рахунок. З особливою осторогою треба підходити до питання приватизації землі — не допустити розвалу колективних господарств. Дати їм підтримку на законній основі.

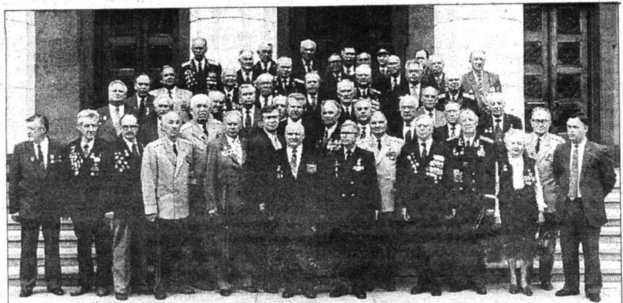
Олександр Мороз зупинився також й на проблемах між законодавчою та виконавчою владами, питаннях соціальної політики.

Виступаючи від імені учасників війни заступник голови Ради ветеранів України Федір Іщенко висловився, що непогано було б удосконалити систему пенсійного забезпечення, усунувши нинішню зрівнялівку, попрацювати над Законом «Про статус ветеранів війни».

Наприкінці Голова Верховної Ради запропонував ветеранам сфотографуватися, щоб, «зібравшись ще через 50 років», мати згадку про цю зустріч. На тому й погодилися.

Валерій ДРУЖЕНКО.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

З ДОПОВІДІ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ЛЕОНІДА КУЧМИ

НА УРОЧИСТИХ ЗБОРАХ 8 ТРАВНЯ 1995 РОКУ, ПРИСВЯЧЕНИХ 50-РІЧЧЮ ПЕРЕМОГИ У ВЕЛИКІЙ ВІТЧИЗНЯНІЙ ВІЙНІ

Шановні учасники зборів !
Співвітчизники !
Дорогі ветерани Великої Вітчизняної !

Як ніч народжує зірку, а зоря — день, так і весняна ніч 1945 ознаменувала сонячний ранок Перемоги, підвела головну риску під найкривавішою в історії людства війною. Цей день — символ торжества всепереможної сили справедливості, добра над злом, світла над темрявою.

Півстоліття миру не припорошило людську пам'ять, а з кожним роком лише підтверджує велич Перемоги. Й не лише через те, що за неї заплачено страхітливою ціною — мільйонами життів і знівечених доль, стражданнями покалічених та осиротілих. І не лише через те, що серед нас багато ветеранів, чиї суворі погляди питають нащадків: як розпорядилися ви плодами нашої переможної звитяги, чим продовжуєте нашу справу? А тому, що вона має справді планетарний характер і накладатиме свій глибокий відбиток на сотні грядущих літ.

І сьогодні, у ці ювілейні дні, увесь світ, усі чесні люди землі вшановують переможців. Разом з ними ми схиляємо голови перед пам'яттю полеглих і на знак безмежної вдячності живим учасникам війни, які життям своїм та важкою ратною працею забезпечили величний День Перемоги.

Стійкість, мужність та героїзм мільйонів, і насамперед радянських людей, врятували землю від фашизму — найзлочиннішого за всю історію цивілізації витвору реакції.

Ми вистояли і перемогли!
Вічна пам'ять героям!
Вічна слава переможцям!
Честь і хвала вам, ветерани Великої Вітчизняної війни!

Учасник Великої Вітчизняної — це не просто гордий і почесні слова. Це офіційне державне звання, найдостойніша відзнака мужності і самовідданого служіння Вітчизні, народу.

Будемо пам'ятати про це не лише в години урочистостей !

Шановні співвітчизники!

50-річчя Перемоги — остання подія XX сторіччя загальносвітової значущості. Вона підбиває символічний підсумок кривавим безумствам віку, в якому фашизм став найвиразнішим уособленням усіх його воєнно-політичних, соціальних, суспільно-психологічних трагедій.

Об'єднання зусиль, спільна боротьба з фашизмом — небувалий до цього прецедент єднання держав з різними суспільно-політичними системами. Проте для народів колишнього Радянського Союзу вона має більш глибинне значення, яке не зводиться лише до воєнно-політичної перемоги над ворогом. Для нас в ході Великої Вітчизняної вирішувалося головне питання: залишимося ми в історії чи будемо знищені, перетворені у рабський матеріал, приречені на вимирання відповідно до людиноненависницьких планів нацистської гегемонії у світі.

Ця глибинна відмінність дещо різнить значення й роль перемоги для народів колишнього Союзу та західних держав. Навіть з урахуванням того, що значна частина Європи була окупована гітлерівськими військами. У нашій самосвідомості війна з фашистською Німеччиною — це найвищий момент істини, національної жертовності, тріумфу й єднання. А здобута в ній перемога стала для кількох поколінь радянських людей внутрішнім ціннісним критерієм суті їх життя.

З другого боку, після перемоги утвердилася нова система воєнно-політичного світопорядку, на основі якої було пройдено весь тривалий період «холодної війни». Незважаючи на складні і суперечливі ідейно-політичні та воєнізовані риси, вона забезпечила світові відносно стабільне існування, закріпилась у суспільній свідомості як позитивний результат Великої Вітчизняної та другої світової воєн. Не випадково майже до останнього часу не викликала особливих заперечень думка про те, що людство вже протягом тривалого періоду не знає масштабних збройних конфліктів саме завдяки перемозі радянського народу над фашизмом.

З розпадом Союзу та завершенням «холодної війни», черговим переоформленням геополітичної та геоекономічної структури світового співтовариства, демонстрацією нового впливу та нової «історичної ролі» різних держав наприкінці сторіччя святкування 50-ї річниці Перемоги є привід для того, щоб дати об'єктивні відповіді на ряд нагальних і вищою мірою злободенних для сьогодення питань. Ось найголовніші з них: чи зберігається значення перемоги над фашизмом у його глибинному історичному вимірі? Які уроки з цього страшного випробування ми маємо ще раз засвоїти, пам'ятати і враховувати? Врешті-решт, чи даремно прожите життя і марними були зусилля цілих поколінь, які визначали напрями і наслідки розвитку процесів початку й кінця XX сторіччя?

Ми стоїмо на тому, що треба відповідально підходити до подій і фактів, не допускаючи безцеремонного й некомпетентного втручання в живу тканину історії і не ображаючи сумнівними узагальненнями та висновками цілі покоління співвітчизників. Кажу про це з огляду на непоодинокі спроби деяких заповзятих «новаторів» від політики й науки заднім числом «перевоювати» війну на свій лад.

Це не лише антинауково, а й глибоко аморально по відношенню до світлої пам'яті тих, хто начебто неправильно зупинив фашизм і врятував людство.

Перемога у Великій Вітчизняній війні достойна того, щоб бути гордістю для нинішніх та прийдешніх поколінь на нашій планеті.

Тому й пам'ять про неї не повинна бути невдячною !

Символічно, що рік ювілею Організації Об'єднаних Націй проголошено Всесвітнім роком пам'яті жертв цієї найкривавішої війни. Україна, яка ціною героїзму і втрат свого народу здобула собі право бути серед засновниць ООН, підтримала це рішення.

Попри весь драматизм світових військово-дипломатичних колізій 1939—1945 років не можна абстрагуватись і від того, що саме в цей час були возз'єднані всі українські етнічні землі у складі єдиної держави і що саме у такому вигляді її успадкувала незалежна Україна. Цей фундаментальний висновок варто нагадати сьогодні, як і варто пам'ятати політикам будь-якої орієнтації, оскільки все це закладено Перемогою.

У зв'язку з цим принагідно привернути увагу до ще одного: нам треба, нарешті, наважитись відзначати завершення визволення України не 8 жовтня, а 28-го, не відмежовуючи штучно Закарпаття від України. Доречно нагадати, що в червні буде широко відзначатися 50-річчя входження цього краю до складу нашої держави.

З історії нічого не слід викреслювати. Її не можна також переписувати на свій лад. Історію просто треба пам'ятати, бо безпам'ятство — це трагедія для людства, це позбавлення історичної перспективи будь-якого народу і будь-якої держави.

Найвищих, найтепліших слів шани і вдячності заслуговує радянський солдат. Солдат, який виніс на своїх плечах основний тягар війни з глибокою вірою в те, що ми обов'язково переможемо — піхотинець і танкіст, артилерист і льотчик, моряк і прикордонник. Усі вони, від маршала до рядового, своїм ратним подвигом на межі самозречення наближали Велику Перемогу і навічно увійшли у її літопис.

Книги пам'яті, що вийшли до свята, — лише мала частка того, що могли зробити живі в знак свого неоплатного боргу перед полеглими.

«Не до ордена, была бы Родина...» Так — у віршах. Так було й насправді. Тому що мало хто думав тоді про нагороди. Хоча будь-яка з них — предмет особливої гордості воїна, нерідко оплачена кров'ю, здоров'ям і життям.

За героїчні подвиги звання Героя Радянського Союзу удостоєні понад 11600 чоловік, з них кожний 5 — наш співвітчизник. Серед 115 двічі Героїв — імена 32 синів України. Один з трьох тричі Героїв — Іван Микитович Кожедуб — народився на український землі. Її представникам вручені кожний третій орден і медаль із 7 мільйонів нагород, якими було відзначено за роки війни радянських солдатів та офіцерів.

Вони зазнали гіркоти поразок, трагізм відступів, оточень, полону. І радість перемог. Були визволителями народів Європи, штурмували фашистське гніздо — Берлін.

Честь і слава героям !

Ціна перемоги, її якість мають насамперед людський вимір. За роки Великої Вітчизняної безповоротні втрати радянських збройних сил склали майже 8 мільйонів 670 тисяч. Із 6 мільйонів чоловік, яких український народ дав фронту, половина загинула. А з тих, хто повернувся додому, кожен другий був інвалідом.

Особливим нашим болем, який відлунюється і сьогодні, є втрата значної частини молоді — цвіту нації, а з нею і ненароджених поколінь. Згадаймо хоча б трагедію так званих «сірих піджаків» — по суті хлопчаків, яких кидали у пекло війни не те що не навчивши, а й навіть не обмундирувавши. Більшість таких новобранців згоріла у полум'ї вже перших для них боїв.

Немає в Україні оселі, в яку не заглянула смерть. Немає сім'ї, яка не зазнала невимовних втрат, яку обминуло лиховісне крило війни. Багато дітей залишилось без батьків, родин — без дбайливих господарів.

Вклонімося доземно їх пам'яті і вшануймо їх хвилиною мовчання.

(Учасники зборів хвилиною мовчання вшанували пам'ять загиблих).

Історія не знає більш звірячих злочинів, ніж ті, що приніс світові фашизм. Зловісна мережа концтаборів, в'язниць і гетто, масові винищення людей,переважно мирного населення, потяги з невільниками XX сторіччя до рейху — ось прикмети «нового порядку», який насаджували нацисти і за яким так сумують тодішні й нинішні їх апологети і адвокати.

За далеко не повними даними, фашисти та їх посіпаки знищили більше чотирьох мільйонів та вивезли на невільницьку працю до рейху 2,5 мільйона мешканців України.

Відповідь народу на фашистський геноцид була одна — масовий рух опору. Ворог не розраховував, що в тилу постане могутній і нездоланний фронт, ім'я якому — народний. Лише в Україні у 46 партизанських з'єднаннях, тисячах загонів, розвідувально-диверсійних, підпільних організацій та груп вели боротьбу близько 600 тисяч народних месників.

Зрозуміло, що масовий рух опору не був одноколірним. Його учасників об'єднувало головне — любов до Вітчизни і ненависть до окупанта. Монополії на патріотизм не може бути ні в кого. Відтак антиісторичними є намагання «відлучити» від Перемоги будь-кого з тих, хто реально боровся з фашизмом, незалежно від кольору їх прапорів.

Подвиг трудівників тилу, партизанів і підпільників — свідчення нездоланної сили народу. Він завжди залишатиметься прикладом для нас!

Не буде перебільшенням сказати, що перемогою ми значною мірою зобов'язані жінкам — в тилу і на фронті. Це вони спростували поширену думку, що у війни не жіноче обличчя, розділивши нарівні з чоловіками криваву ношу воєнного лихоліття.

Саме на них значною мірою трималися промисловість і сільське господарство, транспорт і будівництво.

Втративши годувальника, саме вони, солдатські вдови, ставили на ноги дітей-сиріт. І було їм незмірно важче від чоловіків, які повернулися додому. День Перемоги, коли вшановують ветеранів, для них завжди чорний, поминальний. Як це було і в моєї матері.

Лише у селі Мельники, що на Черкащині, — 268 солдатських вдів. А скільки таких безталанно зламаних, передчасно змарнілих жіночих доль по Україні ! І як мало ми робимо для них, для спокутування нашої провини перед ними !

Втрата матір'ю дитини — вічна незагойна рана. Що ж тоді казати, коли до неї тужливим журавлиним ключем йшли похоронки на двох, трьох, а то й більше синів? Християна Бригас з села Чеснівки одержала їх аж сім — на п'ятьох синів і двох зятів. Ганна Котюк з Рівненщини — три: на синів Дмитра, Тараса, Степана.

Знамените симоновське «Жди меня» багатьом жінкам дарувало надію. Цією надією вони живуть і донині.

Низький уклін вам, дорогі матері, сестри і подруги !

У кровопролитних боях за Україну обезсмертили свої імена сотні тисяч героїв з усіх республік. Для багатьох з них українська земля стала останньою домівкою, останнім і довічним притулком. Серед чотирьох тисяч її визволителів, удостоєних за це звання Героя, — представники 43 національностей.

Україна високо цінує внесок у перемогу усіх народів-братів. Пам'ятає, що в годину нелегких випробувань братні республіки прийняли нас у свої родини, розділили з нами дах, хліб і сіль, горе і радість, спільно кували зброю для фронту, для перемоги.

50 років тому ми отримали реальні передумови для вирішення багатьох соціальних, економічних, міжнаціональних та інших проблем, потреба у розв'язанні яких була вкрай нагальною. Тим більше, що народ виніс з війни надії на кращу долю.

Однак їм не судилося збутися. І не в останню чергу через те, що зачароване тріумфом Перемоги тодішнє керівництво утвердилося в думці: нічого міняти не треба, а зміцнювати «мобілізаційну модель» суспільства, завдяки якій країна вистояла і розгромила фашизм, здобула економічну перемогу над ворогом. Врешті- решт, це призвело до того, що переможені обійшли переможців в облаштуванні життя. Ми втратили темп суспільного розвитку, бо навчилися наступати лише на війні.

Після проголошення у 1991 році незалежності багато хто з нас знову ж таки надто довго захоплювався й милувався самостійністю, її зовнішніми атрибутами. А тим часом додалося, доношувалося те, що було створено. І тепер ми вже відстали від деяких колишніх радянських республік.

Саме тому я глибоко переконаний, що сьогодні широкомасштабні перетворення не менш важливі для виживання й утвердження України, аніж перемога у 1945 році.

Я неодноразово підкреслював і знову хочу наголосити на очевидному: ті перетворення, які ми лишень започатковуємо, мали б бути здійснені 2—3 роки тому. Сьогодні на порядок кращими були б економічна ситуація та соціальне самопочуття людей, якби протягом усього попереднього періоду не точилися переважно порожні розмови. Була б інша політика, предметна і конструктивна робота — був би іншим і результат.

Тому нам сьогодні неймовірно важко. Не бракує найпесимістичніших прогнозів, якщо хочете — зловтіхи, помноженої на швидкоплинні партійні розрахунки і груповий егоїзм, дій за сумнозвісним принципом: чим гірше для суспільства, тим краще для нас.

Але іншого виходу немає, нам будь-що і якнайшвидше треба пережити цей болісний перехідний період, доки руйнівні процеси не набули незворотного характеру.

І допомогти у цьому покликане, хоч як прикро про це говорити, усвідомлення того, що на війні і по війні, коли вирішувалася доля країни, було не легше. Відповідно ми розраховуємо на приклад ветеранів, учасників та свідків воєнної й післявоєнної епопеї. Зараз знову відповідальний і найбільш небезпечний момент для країни.

Критично оцінюючи ситуацію, суперечливість перших результатів перетворень, насамперед в економічній сфері, треба водночас бачити і враховувати й перші тендітні паростки позитивних тенденцій до внутрішньої стабілізації. Якщо вони будуть закріплені, якщо витримаємо обраний курс, матимемо тверду надію на економічне піднесення, яке швидко відчує переважна більшість громадян. Якщо ж зупинимося, завагаємося, почнемо тупцювати на місці і, не приведи Боже, спробуємо повернутися назад — опинимося в розбурханому морі пристрастей і загинемо, причому недалеко від омріяної гавані стабільності й достатку.

Небезпека криється і в тому, що політичні радикали та екстремісти різних відтінків добре усвідомлюють, що час працює не на них. Стабілізація означатиме втрату ними політичних підмостків, а відтак вони намагаються сповна використати економічну і соціальну скруту для нагнітання пристрастей, провокування соціальних вибухів.

Звідси — актуальність проблеми згуртування, громадянської злагоди й миру в Україні. Особливо коли враховувати, що братовбивчі конфлікти підступають до української землі, у ряді регіонів колишнього Союзу та Європи палають справжні війни, що національні злами неминучі при крутих поворотах історії, зміні життєвого укладу широких верств населення.

Особливе питання — взаємини з країнами СНД. Вони будуються на тій передумові, що з розпадом Союзу ми не відмовляємося від спільної вікової історії, визначальне місце в якій належить Великій Вітчизняній війні. Наші народи єднають не лише економічні, геополітичні чинники, моральні цінності, родинні, дружні й просто ділові стосунки, що складалися сторіччями, а й нинішні, багато в чому схожі проблеми, невідкладна потреба реформування усіх сфер життя.

Врешті-решт, дружба народів — не дар вождів і не результат пишномовних політичних декларацій. Це об'єктивна історична реальність з давнім і глибоким корінням та багатими традиціями. Вона згуртовувала наші народи під час лихих випробувань.

Вона і нині має бути опорою в усіх наших ділах і починаннях. І ми повинні стояти на тому, що найголовніше її надбання — Перемога, як і пам'ять про неї, «приватизації» не підлягають!

Наша позиція однозначна: спільні долі — спільна Перемога — спільне свято! Рівноправне і взаємовигідне співробітництво як необхідна передумова успішного державного будівництва, достойного входження у світове співтовариство!

До державних пріоритетів України належить курс на розширення і поглиблення співробітництва в рамках СНД, зміцнення стратегічного партнерства з Росією. В цьому контексті виключно важливе значення матиме підписання широкомасштабного Договору про дружбу, співробітництво й партнерство між Україною та Російською Федерацією.

Так, у наших стосунках сьогодні є непрості, а часом і гострі питання, котрі треба вирішувати. Але я переконаний, що нездоланних труднощів і проблем, які не піддаються розв'язанню, між нами не існує. І всіма поколіннями буде проклятий той, хто намагається посварити український і російський народи.

Дорогі співвітчизники!

Народи, які перемогли у Великій Вітчизняній — нездоланні!

Так було, так є і так буде!

А це запорука того, що ми, наперекір усім нинішнім труднощам і негараздам, збудуємо щасливу й процвітаючу Україну для всіх її громадян!

З великим вас святом нашої історичної величі! Миру, злагоди й благополуччя та благословення кожній сім'ї, кожній оселі і всій українській землі!

Дякую за увагу.

У номер

Святкування 50-ї річниці Великої Перемоги

• Корсунь-Шевченківський

Чотирнадцять народних самодіяльних хорів ветеранів війни і праці, одинадцять оркестрів духової музики з'їхалися з усього Тарасового краю до славного міста над Россю, де відбулося урочисте відкриття пам'ятника героям Корсунь-Шевченківської операції 1944 року, полеглим землякам у Другій світовій війні.

Через півстоліття на березі кипучої Росі постав нарешті пам'ятник — тендітна постать Ярославни сорок першого...

• Житомир

У роки війни Житомирщина була партизанським краєм. У безсилій люті фашисти спалили дотла 112 сіл. Пам'ять спалених сіл увічнив меморіальний комплекс, споруджений у селищі Словечному. На торжества з нагоди його відкриття приїхали ветерани партизанського з'єднання Сабурова і IV Овруцької повітряно-десантної дивізії, гості з-за рубежу — та з сусідніх районів Білорусі.

• Ужгород

— Спільною участю в розгромі фашизму наші народи заклали міцний фундамент і для нинішнього плідного співробітництва, — наголосив віце-прем'єр України Володимир Пінтін на урочистому мітингу, що традиційно відбувається щороку напередодні Дня Перемоги на україно-словацькому кордоні. Цю тезу продовжив і його словацький колега Йозеф Калман.

Представники урядів, трудових колективів, ветерани двох сусідніх держав поклали квіти до підніжжя монумента «Україна — визволителям».

• Камінь-Каширський

Про трагедію, що сталася в Камені-Каширському на Волині в перші дні Великої Вітчизняної війни понад п'ятдесят років тому, місцеві жителі боялися говорити. Із сорока чоловіків, які на другий день війни на півгодини запізнилися у військкомат, сімнадцятьох було вивезено за місто і розстріляно. Енкаведисти облили їхні тіла бензином і спалили. На місці замордованих поліщуки насипали могилу, поставили хрест...

Улітку 1944 року, коли Волинь було визволено від фашистів, хреста зняли, а могилу зрівняли із землею. Щоб ніхто не пам'ятав тих діянь радянської влади. І ось у дні святкування 50-річчя Перемоги над фашизмом на цьому місці знову насипали могилу, освятили її. Тут відбувся мітинг пам'яті невинно замордованих.

• Одеса

На площі перед морським вокзалом в Одесі 9 травня відкрито велику скульптурну композицію «Золоте дитя», автором якої є видатний митець сучасності Ернст Неізвестний. Монументальність і метафоричність скульптури вражають, її символічний зміст викликає неоднозначні асоціації. Композиція, з одного боку, мов би повертає нас у далеке минуле, до «золотого віку» Одеси — періоду порто-франко, що дав могутній поштовх її розвиткові, з другого, — вселяє надії в майбутнє, адже Одеса, домагаючись статусу вільної економічної зони, хоче повторити свій минулий «золотий вік», хоча уже на новій, сучасній основі. І символічним є в цьому плані й місце розташування композиції, адже передусім саме порт, морські зв'язки здатні принести Одесі добробут і розквіт. У відкритті композиції взяли участь автор — Е.Неізвестний, учасники торжеств, присвячених ювілеєві Великої Перемоги, представники місцевих органів влади, народні депутати України.

Проблему порушує фахівець

ЗАШМОРГ... ВІД ПАРТНЕРА,
або Як «душать» конкурента на селі

ЦІНИ на молочну продукцію просто жахають. Інколи вигідніше купити ту ж сметану чи сир на базарі, бо, поторгувавшись, можна вийти на магазинну ціну, а то й нижчу.

Що ж спричиняє таку дорожнечу? Передусім економічні відносини, що склалися між колективними сільськогосподарськими підприємствами (КСП) і районними, міськими молокозаводами.

Не торкатимуся цін, що їх встановлює держава в особі своїх заготівельних організацій та переробних підприємств, — вони, м'яко кажучи, далеко не адекватні витратам на виробництво молока. Але це предмет окремої розмови. Я ж наведу цифри дещо іншого плану. Відомо, що молокозаводи всіляко прагнуть фальсифікувати фактичні обсяги завезеного їм молока шляхом заниження його сортності та жирності. Такі обрахунки сягають десь 5—10 відсотків. Що це означає? А те, що коли господарство щодня поставляє, скажімо, 3 тонни молока, то за рік воно втрачає його до 75 тонн. «Економічні інтереси» заводів цим не вичерпуються. Вони часто затримують розрахунки за продукцію на кілька місяців, у результаті чого КСП втрачають чимало коштів від інфляції. А ще доплюсуйте сюди витрати бензину чи дизпалива на перевезення продукції...

Одне слово, якщо підрахувати все остаточно, то прямі збитки при щоденному виробництві в господарстві 3 тонн молока становлять за рік близько 40 тисяч доларів. Ось і мізкуйте, чи вигідно селянам оте молоко виробляти?

Чому ж державні структури не захищають сільгосппідприємства від грабежу? Чому податкові інспекції не розглядають оті збитки КСП як прибутки молокозаводів, які, природно, мають обкладатися податками? І що за таких обставин робити селянам?

Кожен міркує і робить посвоєму. Але, як правило, більшість господарств зменшує поголів'я молочного стада, тим самим знижуючи абсолютний обсяг збитків. Звідси і зменшення кількості пропонованої продукції, а також підвищення ціни. Деякі виробники прагнуть налагодити переробку молока безпосередньо у себе в господарстві, обладнуючи для цього міні-заводи. Зокрема, порівняно дешевими, надійними, економними і простими в експлуатації лініями, що їх випускає одеське МП «Сільський варіант». Завдяки цьому сільгосппідприємства звільняються від монопольного диктату молокозаводів, мають змогу нарощувати виробництво молока та продуктів з нього, зрештою — ставати на ноги.

Здавалося б, ось він — вихід! Та де там! Впровадження міні-заводів певною мірою скорочує надходження молока на районні та міські заводи. Що викликає, зрозуміло, їх негативну реакцію. Адміністрації таких підприємств зовсім не хочуть позбуватися надприбутків, одержуваних за рахунок обкрадання й обдурювання господарств. А тому правдами й неправдами починають тиснути на тих, хто завів міні-заводи, застосовуючи щонайвитонченіші методи впливу: від нацьковування на них працівників санепідемстанцій, правоохоронних органів до адміністративно-начальницького окрику через місцеві органи влади.

Але ж хіба рядовому споживачеві молокопродуктів не все одно, звідки вони надходитимуть? Йому — аби більше, дешевше, краще. Ось хай і змагаються оті великі молокозаводи з малими, перетягуючи на свій бік і виробників молока, і споживачів. І не хто інший, а держава, місцеві органи влади мають стояти на сторожі того, аби оте змагання було рівноправним.

Сергій ХРИСТЕНКО,
економіст.

Одеса.

Малюнок
Богдана ЖОЛДАКА.

Досвід

КРИЗА «НИВУ» ОБМИНУЛА

МОЖЕ, це й не типовий випадок, але факт залишається фактом. Колишній перший секретар Маловисківського райкому Леонід Сурмач не пішов у комерцію чи бізнес, а став працювати інженером у сільгоспуправлінні. А через кілька місяців приїхали до нього люди з невеликого села Краснопілки і запропонували піти головою правління новоутвореного КСП «Нива». Відтоді минуло три роки, і час показав, що у виборі вони не помилилися.

За цей час у колись умираючому селі з'явилося два кілометри асфальтівки. У 1993-му розпочали будувати й завершили корівник на 120 голів. Звели гараж на 30 автомобілів, спорудили теслярню, закупили для неї верстати, обладнали токарну майстерню, звели закрите зерносховище. Це вже у 1994-му. А в нинішньому змонтували телефонну станцію на 150 номерів, заклали величний пам'ятник визволителям. А ще планують звести приміщення для олійні, млина, круподерні.

— І де ви тільки гроші берете для цього? — запитав Леоніда Івановича при зустрічі. — Звідусіль тільки й чути, що криза та криза. Ну, а вам вона ніби й не вадить.

— Гроші заробляємо, де тільки можемо. Торік тваринницька і рослинницька галузь дали понад 10 мільярдів чистого прибутку. Ще раніше взяли кредити, які одразу ж пустили в діло. По дешевій ціні закупили будівельні матеріали, придбали техніку. Прагнемо відразу ж пускати гроші в оборот, щоб вони приносили віддачу. Ось завершимо переробну галузь — візьмемося за спорудження житла для трудівників і спеціалістів господарства. Треба «крутитися», а не сподіватися, що хтось прийде і зробить за нас. Тоді й результати не забаряться.

Як Сурмач «крутиться», можна було почути і на тракторному стані, і на тваринницькій фермі. Та й на село поглянеш — серце радіє. У кожного ще з осені виорані городи, п'ять чоловік за допомогою КСП зводять собі будинки.

У самому КСП працюючих не так вже й багато — всього 170 чоловік, а в селі переважно пенсіонери. Та про них тут не забувають. Щомісяця виділяють борошно, крупи, цукор, ковбасу. Безкоштовно завозять вугілля і дрова. Тому, мабуть, і тягнуться люди до колективного господарства.

Тоді, коли всі прогнозують селу сумне майбутнє, в Краснопілці про це іншої думки. Бо залежить оте майбутнє від їхньої власної спільної праці. І дбають про нього уже сьогодні. Найняли на нинішній рік бригаду корейців, які доглядатимуть 50 гектарів цибулі. Кажуть, що прибуток від неї матимуть значно більший, ніж від рослинництва і тваринництва. Хоча й на ці галузі покладають великі надії. Ще з осені засіяли 320 гектарів пшениці і 120 озимого ячменю. Одержали дружні сходи, які добре пережили зиму, так що пересівати не довелося. Майже вдвічі збираються збільшити буряковий клин. У тваринництві від 320 корів планують одержати по 3 і більше тисячі кілограмів молока, значно підвищити добові прирости великої рогатої худоби і свиней.

Воно, звісно, і в КСП є проблеми.

Головне ж у тому, що люди повірили у власні сили, село починає відроджуватися.

Микола ВОЛОК.

Кіровоградська область.

Як передбачити хорошу погоду

Нещодавно в Києві проходила VI сесія міждержавної Ради з гідрометеорології.

Міждержавну раду з гідрометеорології (МРГ) було створено 1992 року згідно з угодою про взаємодію держав—членів СНД. У роботі сесії брали участь делегації національних гідрометеорологічних служб Азербайджану, Казахстану, Киргизстану, Молдови, Російської Федерації, Таджикистану, Туркменистану, Узбекистану, України, відповідальні працівники Кабінету міністрів і Міністерства закордонних справ України, представник Всесвітньої метеорологічної організації. На сесії першим віце-прем'єр-міністром Петром Саблуком було зачитано привітання Президента України Леоніда Кучми її учасникам. Були розглянуті питання, пов'язані із функціонуванням наземної мережі спостережень за гідрометеорологічними процесами, явищами, за станом забруднення природного середовища, технологією обміну інформацією, розробкою спільних науково-технічних програм, координацією міжнародної діяльності тощо.

Одним з досягнень сесії було також підписання всіма країнами-учасницями заяви про надання допомоги національним гідрометеослужбам, які постраждали внаслідок надзвичайних ситуацій.

Вчать господарювати на землі

Єланецьке СПТУ-4 вважається одним з кращих сільських училищ Миколаївської області. В його класах навчається понад чотириста чоловік. А готують тут висококваліфікованих спеціалістів для сільського господарства: трактористів-машиністів, електриків з обслуговування тваринницьких і промислових комплексів. Навчають тут також продавців, кухарів (**на знімку — чергові кухарі Н. Тарасова, Є. Гринь і В. Литвинова**). Щоб опанувати ці професії, спершу треба пройти конкурс. Є в училищі і госпрозрахункові групи, де навчаються майбутні кравці, бухгалтери.

З цього навчального року навіть їдальню переобладнали під навчально-виробничий клас. Звичайно, в усьому цьому чимала заслуга директора, депутата облради **Валерія Мельниченка (на знімку)**, який ось уже десять років очолює цей учбовий заклад.

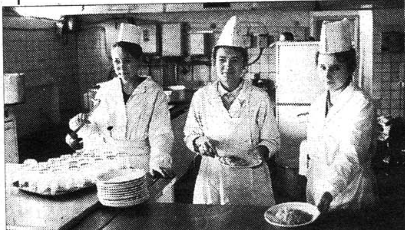

Фото
Дмитра ЛАСКІНА.

Коментар

Конкуренція — річ тонка. А де тонко — там і рветься

Указом Президента України 21 березня утворено Міжвідомчу комісію з питань демонополізації економіки. Її робота ще попереду, а от про те що зроблено Антимонопольним комітетом, розповів його голова Олександр Завада під час чергового засідання прес-клубу ринкових реформ.

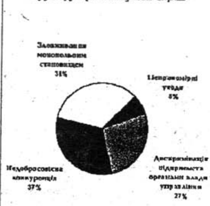

За його словами, у першій половині 1994 року фактично були відновлені адміністративні методи управління економікою, а пряме державне регулювання стало ще жорсткішим. І це тоді, коли конкурентна боротьба в Україні лише зароджується. Скажімо, обстеження 1278 товарних груп промислової продукції, які охоплюють більше 15 тисяч найменувань товарів, показало, що ринки 700 груп монополізовані.

Найбільшими монополістами є машинобудівна промисловість (97,9 %), медична (75,7 %), хімічна та нафтохімічна (68,9 %). Тож комітет започаткував складання переліку підприємств-монополістів (сьогодні до нього входить більш як 400). Крім того, розвиток конкуренції гальмує існування понад однієї тисячі різних об'єднань підприємств, які побудовані за відомою схемою: міністерство — республіканське об'єднання — управління облвиконкому — обласне об'єднання — підприємство — структурні підрозділи. Зокрема прикладом таких об'єднань є «Украгротехсервіс», «Укрцукор», «Київпродовочпром». Якщо проаналізувати структуру зловживань, то найпоширенішими їх видами є недобросовісна конкуренція (37 %), зловживання монопольним становищем (31 %) та дискримінація підприємств органами влади і управління (27 %) (див. діаграму). Прикладом недобросовісної конкуренції є випадок створення у Дніпропетровську АТ «Міжнародна фінансова корпорація», тоді як існує філія Світового банку під назвою «Міжнародна фінансова корпорація». Приклади зловживань монопольним становищем показує і «Укргаз». Будучи монополістом на ринку експлуатації газових мереж, керівництво «Укргазу» видало розпорядження, за яким газові мережі мали обладнуватися лічильниками лише семи вказаних концерном фірм. Це призвело до того, що трест «Рівнегазбуд» мало не втратив уже підписаний контракт з італійською фірмою «Самгаз». Що ж до дискримінації підприємств органами влади та управління, то, скажімо, адміністрація «Укрзалізниці» розіслала телеграми начальникам своїх структурних підрозділів та начальникам залізниць країн СНД, у якій йшлося про створення транспортно-експедиційної компанії «Інтертранс», з якою слід підписувати усі угоди. Тим часом на ринку відповідних послуг діяло більше ста транспортно-експедиційних компаній.

Як бачимо роботи у антимонополістів вистачає. Але гальмує її недостатня правова база — ще лише у стадії розроблення проекти законів «Про природні монополії», «Про недобросовісну конкуренцію», Антимонопольний процесуальний кодекс України.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

Думка директора

ДЕШЕВИЙ ТОВАР НЕ ПІШОВ. ЧОМУ?

Донецький завод холодильників «Норд», де працює понад 8 тисяч чоловік, став акціонерним товариством. Щоб зважитися на такий крок, треба було мати міцне підгрунтя. І воно було. Стабільно працює підприємство і нині. Деякі тримають його навіть за монополіста.

Генеральний директор АТ «Норд» Віталій Жидков заперечує. Бо що таке монополізм? Це — виняткове право на виробництво чи продаж чогось, виключне користування чимось.

— А ми тут не одні, — розповідає Віталій Жидков. — Принаймні в Україні функціонують ще два підприємства: Дніпропетровський та Васильківський заводи, які потенційно здатні випускати таку ж кількість холодильників, як і ми, — близько 450 тисяч агрегатів щороку. Інше питання, як завантажені їхні потужності, чи приймає їхню продукцію ринок?

А що таке ринок, ми добре усвідомили, розподіливши його навпіл: між Україною і державами СНД. Щодо останніх, то вже традиція, адже саме звідти отримує Донеччина прокат алюмінію, бо свого не виготовляємо, й необхідні деталі із полістиролу, бо свої значно більшої вартості. Нещодавно з цієї причини відмовились і від російських поставок — шукаємо і знаходимо партнерів у Західній Європі. Непогано розпочали і нинішній рік. Але ж треба враховувати і стан вітчизняного ринку: у населення не вистачає коштів, аби купувати продукцію. Відбувається перевиробництво на самому «Норді». Зараз готуємо нову модель холодильника — щоб було «і нашим, і вашим».

Головний показник роботи будь-якого підприємства — його рентабельність, від якої виграють державний і місцевий бюджети. Чи вигідно державі мати з нами справу? Звичайно.

Та повернімося до ринкової проблеми. Де сьогодні вигідно продавати свою продукцію «нордівцям»? Звичайно ж, на вітчизняному ринку. Ми менше втрачаємо на транспорті, всіляких перевезеннях. Найідеальніше для «Норду» — отримувати всі необхідні матеріали для виготовлення українського холодильника від вітчизняних заводів. Та, на жаль, сьогодні це тільки мрія. І досі не маємо вдома належної техніко-технологічної бази. Отож, хоч-не-хоч, а змушені орієнтуватися на напівзруйновану економіку колишнього Союзу. А в тому ж СНД у «Норда» є конче солідні конкуренти. Спробуйте витримати таку конкуренцію!.. До речі, зараз на українському ринку після відповідної угоди між Києвом і Мінськом з'явилися всі моделі білоруських холодильників. Нині ми «виходимо» зі своєю продукцією, хоч як це важко, на Казахстан, Туркменистан, Узбекистан.

Не забуває «Норд» і про престижний західний ринок, де, як кажуть, всі ніші забиті. Донеччани традиційно працюють на Швейцарію, Італію. Але парадокс: маючи таку високу марку, як у нас, важко пробиватися їм на вітчизняному ринку, бо він переповнений імпортом, який, часто-густо, поступається «Норду» своєю якістю та й цінами.

Якщо чесно, нинішній рік складається для АТ «Норд» не так просто, адже не може окремо взяте підприємство надійно «бути на плаву», коли вся наша економіка переживає кризу. А виробництво холодильників, звісно, залежить від ритмічної праці тих же енергетиків, вугільників, хіміків. Та «Норд», попри всі негаразди, тримається. Головне для керівництва підприємства, щоб люди не залишилися без роботи, щоб справно отримували кровно зароблене.

Сутужність з грошима, яка спостерігається сьогодні в суспільстві, спонукала нас до виробництва дешевого агрегату «Норд-431» — для молодих сімей, пенсіонерів, самотніх людей. Та, знаєте, його ніхто не купує. «Не пішов товар», бо спрацювала відома психологія: краще я перетерплю, а потім вже придбаю те, що треба: 2—3-камерний... Нині на «Норді» напрацьовано близько 20 моделей холодильників, але купують чомусь найдорожчі. Чи не парадокс нашого зубожілого життя?..

Юрій ДОЦЕНКО.

У номер

● *Львів*

Альтернативна цегла

Здається, у державних цегельних заводів з'явився ще один конкурент. Цього разу в Солонську Дрогобицького району. Поки що побудоване тут на пайових внесках підприємство випускатиме 13,5 мільйона цеглин на рік. Це поки що... Бо запасів глини в найближчому кар'єрі вистачить на десятки років, отже, потужність заводу можна нарощувати. Споживачі продукції із Солонська вважають якість цегли пречудовою.

А в недалекому майбутньому тут виготовлятимуть ще й черепицю та керамічну плитку.

Перевага цих невеликих підприємств у тому, що вони мають найновішу технологію, мобільні. Тут невеликий штат. Люди працюють на себе.

● *Івано-Франківськ*

Реорганізація під управлінців?

Сесія обласної Ради народних депутатів звернулася до Президента України з клопотанням вплинути на реформування структури електроенергетичного комплексу.

На думку депутатів, створення державного підприємства «Західенерго», поглиблює централізацію і монополізм в управлінні галузю, бо йдеться про адміністративну реорганізацію Бурштинської, Ладиженської і Добротвірської ДРЕС старими методами, без врахування інтересів області.

● *Київ*

Зарплата може виплачуватися лише в українській валюті

11 квітня Верховна Рада України внесла зміни до статті 7 Декрету Кабінету міністрів від 19 лютого 1993 року «Про систему валютного регулювання та валютного контролю», згідно з якою громадянин України не може отримувати іноземну валюту в оплату своєї праці хоч би від якої організації.

Розплачуватимемося за газ «борговими» цінними паперами

Уряд України до кінця цього року має забезпечити випуск державних цінних паперів загальною номінальною вартістю 1,4 млрд доларів США.

Їх буде передано російській стороні в рахунок покриття українського боргу перед РАТ «Газпром», відповідно до російсько-української урядової угоди «Про принципи врегулювання заборгованості України за поставлений Росією природний газ у 1994 році та забезпечення поточних платежів за поставки природного газу в 1995 році», підписаної 20 березня цього року в Києві.

Припускають, що розміщення даних цінних паперів здійснюватиметься на вторинному ринку Росії. Їхні власники отримають право брати участь у приватизації українських підприємств. Віце-прем'єр України, в.о. міністра зовнішньоекономічних зв'язків Сергій Осика вважає, що цінні папери українського уряду не користуватимуться підвищеним попитом у російських бізнесменів.

Вони мають тривалий — 12-річний — термін погашення з 2-річним пільговим періодом. Крім того, власники облігацій матимуть право купити на них акції українських підприємств тільки на приватизаційних аукціонах на загальних підставах. А це не гарантує їм можливості придбання у власність значної частини майна, зазначив в.о. міністра.

Реклама по-нашому

Закусили телефонами

Що-що, а подати себе ми навчилися не гірше за іноземців. Особливо за столом. Наприклад, на недавню презентацію спільного українсько-голландсько-датського підприємства «Телеком» у Луганську, яке забезпечило і цей обласний центр сотовим телефонним зв'язком, у Палаці культури і техніки зібралося гостей приблизно в 10 разів більше, ніж самих самих абонентів нової мобільної телефонної системи. Через дорожнечу переносних телефонів подали заявки лише 60 луганчан. А скільки телефонів було «з'їдено» під шампанське, червону ікру та інші делікатеси, можна тільки здогадуватися.

Анатолій КОБЕЛЬНЮК.

Луганськ.

Хроніка. Факти. Події

● *Лондон*

Пам'ять — священна

На запрошення уряду Великобританії в урочистостях, присвячених 50-річчю Перемоги у другій світовій війні, у Лондоні перебувала урядова делегація України на чолі з міністром закордонних справ Г. Удовенком. Делегація поклала квіти до пам'ятника святому Володимиру, встановленого у Лондоні на кошти діаспори, зустрілася з представниками української громади, а також з англійськими бізнесменами. Українська делегація вшанувала пам'ять британців, загиблих під час другої світової війни. Було покладено вінок до могили Невідомого солдата у Вестмінстерському абатстві.

● *Париж*

Ж. Ширак — новий президент Франції

Тисячі людей заповнили паризьку площу Злагоди, щоб відзначити перемогу неоголліста мера французької столиці Ж. Ширака на президентських виборах у Франції. Розмахуючи синьо-біло-червоними прапорами, співаючи «Марсельєзу», скандуючи «Ширак-президент», прихильники обраного глави держави святкували успіх свого лідера.

● *Загреб*

Європа святкувала, в Хорватії воювали

У Хорватії тривають бої, які можуть «перекинутися» на Боснію та інші райони колишньої Югославії. Тоді у центрі Європи не виключена великомасштабна війна, в якій будуть задіяні не лише її безпосередні учасники, а й їхні численні союзники з обох боків. Миротворчі сили ООН роблять усе залежне від них, аби пом'якшити напруженість, проте досі — безуспішно. Тим часом деякі райони колишньої Югославії перетворюються на руїни.

● *Київ*

Під мирним прапором німецька ескадра ввійде до Одеси

На запрошення командування Військово-Морськими Силами України з 18 по 22 травня німецька навчальна ескадра відвідає Одесу. Вона складається з 8 кораблів-міношукачів та плавбази і сформована, власне, для цього походу. Цей візит є першим візитом німецьких військових кораблів до порту України. Він послужить взаємному ознайомленню моряків з обома флотами і має сприяти подальшому зміцненню добрих стосунків між нашими державами. Про наступну подію редакцію люб'язно повідомило посольство ФРН в Україні.

● *Анкара*

Операцію завершено

Воєнна операція турецьких збройних сил у Північному Іраці, розпочата 20 березня поточного року, завершена 2 травня. Всі військові підрозділи, які брали участь у цій операції, успішно виконавши свій обов'язок, повернулись на батьківщину. Заходи, спрямовані на боротьбу з тероризмом у деяких районах, тривають.

Коментар

Лише щоб самі собі не зашкодили

ЩЕ ПІВРОКУ ТОМУ для нашої держави, яка стукала в двері Ради Європи, все складалося досить невтішно.

До складу РЄ за останній час було прийнято близько десятка держав центральної Європи. Як більш реальних кандидатів називали Молдову та Албанію, а Україна залишалася в далеких перспективах. Складалося враження, що в Страсбурзі не можуть позбутися думки про неможливість прийняття України раніше, ніж її близького сусіда — Росії. Проте після розв'язання Московою війни в Чечні у Раді Європи про прийняття Росії не тільки не згадували, але й виступали з різкою критикою дій Кремля. А Україну тим часом в грудні минулого року відвідала група юридичних експертів, висновок яких про українські справи був досить позитивним. Згодом до Києва навідався політичний радник Ради Європи Іржі Вогл, який зустрічався з багатьма українськими політиками та обговорював можливі механізми і необхідні процедури для швидкого проходження шляху «Київ—Страсбург». 10 березня глава українського зовнішньополітичного відомства звернувся до міністрів закордонних справ держав — членів РЄ з листом, в якому висловив занепокоєння гальмуванням з боку Комітету міністрів Ради Європи процесу офіційного запрошення нашої держави до участі у шести концепціях у галузі співробітництва з кримінальних справ та виклав обгрунтування прагненню України приєднатися до РЄ. У відповідь на це звернення багато країн висловили свою готовність надати нашій державі підтримку у її прагненні набути повного членства в Раді Європи. Після кількох поїздок керівника комісії українського парламенту у закордонних справах та зв'язках з СНД Б. Олійника на засідання різних структур Ради Європи та активності українських дипломатів, зокрема, першого заступника міністра закордонних справ Б. Тарасюка клімат довкола України покращав. Позитивні доповіді після відвідин в квітні України підготували доповідачі Ради Європи Немет, Северінсен та Массере. Зокрема останнього доповідача, який був досить песимістично настроєний щодо перетворень в нашій державі, вдалося переконати, що Україна вже готова стати складовою нової Європи.

Разом з тим Президент ПАРЄ М. Мартінес під час перебування у Києві заявив, що значних проблем для прийняття нашої держави нема. Нині нам треба продовжувати процеси демократизації та економічних реформ, проводити новітню законодавчу роботу, зважено ставитися до кримських проблем. Можна сказати, що останнє питання є чи не найважливішим, бо якщо в Криму не буде ескалації напруженості, то все йде до того, що Україна на осінній сесії Парламентської Асамблеї буде рекомендована Комітету міністрів цієї організації як новий член.

Тарас ПЕТРІВ.

Григорій АРСЛАНОВ, ІТАР—ТАРС (із Пекіна)

Одна країна, дві системи

КИТАЙСЬКЕ КЕРІВНИЦТВО знову закликало британські власті до співробітництва, щоб «спільними зусиллями» вивести гонконгівське питання з безвиході, де воно опинилося внаслідок політичних розбіжностей між Пекіном і Лондоном з питання про організацію законодавчої влади анклаву після встановлення там у липні 1997 року суверенітету КНР.

Співробітництво Лондона з Пекіном з цього питання відповідало б інтересам не тільки Китаю й Гонконгу, а й довгостроковим інтересам самої Англії, заявив сьогодні член найвищого китайського керівництва голова Постійного комітету Всекитайських зборів народних представників (ВЗНП) Цяо Ші колишньому прем'єр-міністрові Англії Маргарет Тетчер, яка перебуває тут.

Керівник ВЗНП висловив сподівання, що англійський уряд відмовиться від обструкціоністської позиції і розширить рамки співробітництва з КНР з гонконгівського питання. Висунута Ден Сяопіном «велика концепція» — «одна країна, дві системи», наголосив Цяо Ші, беззастережно здійснюватиметься Китаєм у майбутньому, як і в минулому.

Саме Маргарет Тетчер десять років тому провела в Пекіні переговори з Ден Сяопіном і підписала спільну китайсько-англійську декларацію щодо Гонконгу, суворого дотримання якої нині від Лондона вимагає Пекін. Цей документ заклав основу для політичного врегулювання всіх проблем, пов'язаних з розв'язанням гонконгівського питання, і встановлення китайського суверенітету рівно через дев'яносто дев'ять років після початку там англійського правління.

Відзначивши заслуги Маргарет Тетчер у врегулюванні залишеного історією складного питання, керівник китайського парламенту висловив сподівання, що вона зробить новий внесок у поліпшення двосторонніх відносин.

«Геніальною ідеєю» назвала Маргарет Тетчер концепцію «одна країна, дві системи», що, за її словами, вже довела свою правильність.

Весна у Відні

У Відні знову зацвіли каштани... (Вид на собор святого Стефана та парк, де у вихідні дні оркестри виконують вальси великого чарівника Йогана Штрауса).

Фото Леоніда СУМАРОКОВА.

Майже «прозорий» кордон

Уламки литовського літака, що розбився під час посадки і спалений екіпажем після нелегального польоту низько над кордоном Польщі. Літак приземлився неподалік Краєво (кордон воєводства Ломза-Сувалкі). Коли з'явилася поліція, контрабандисти зникли. Східний кордон погано захищений від низьких польотів невеликих літаків, які незаконно провозять до Польщі людей, зброю, наркотики, радіоактивні речовини, алкогольні напої та сигарети.

Укрінформ — ПАП/ЦАФ.

Віген САРКІСЯН, «Голос України» (з Єревана)

Крісла змінять власників. Президент зміцнить владу

ПІСЛЯ більш як піврічних бурхливих дебатів парламент Вірменії прийняв закон про вибори. Сформовано склад і обрано голову Центральної виборчої комісії. Тим самим створено законодавче поле, і тепер уже можна з цілковитою певністю сказати, що 5 липня відбудуться вибори до Національних зборів Республіки Вірменії.

Національні збори передбачають обрати 190 депутатів (на 70 менше, ніж раніше). З них 150 буде обрано у мажоритарних округах і лише 40 місць віддано партійним спискам. Балотуватися не мають права: члени уряду, представники правоохоронних органів, держбезпеки Вірменії, судової влади. Вдалося «зберегти» місця для керівників місцевих адміністрацій, і з цієї причини провалилась ідея професійного парламенту.

Однак основні і вельми палкі дебати, що виходили часто-густо за межі парламентської етики, розгорнулися не з приводу кількості крісел, а довкола 2-ї статті, внесеної до проекту Конституційного закону фракцією правлячого Вірменського Загальнонаціонального Руху (ВЗР). У зовні безневинній статті сказано, що Конституція країни схвалюється або Верховною Радою, або шляхом всенародного референдуму. Річ у тім, що опозиція не приховує своїх намірів у разі перемоги на липневих виборах обмежити повноваження президента, повернувши центр ваги влади парламентові.

У свою чергу Конституційна комісія, очолювана президентом Левоном Тер-Петросяном, завершила роботу над проектом Основного Закону країни, що базується на концепції сильної президентської влади. Тепер, якщо парламент не прийме Конституцію, що найімовірніше і станеться, проект буде винесено на референдум, який відбудеться одночасно з парламентськими виборами. На думку спостерігачів, правлячій партії і президентові Тер-Петросяну вдалося тим самим здобути вкрай важливу, хоч і проміжну, перемогу у плані збереження за собою влади.

У комісіях Верховної Ради України

БЕЗПЕКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ НАТО

Наскільки гарантовано безпеку України міжнародними угодами? Таке запитання постійно постає на сторінках газет, у виступах політичних діячів, під час дискусій щодо шляхів реформування Збройних Сил України.

Як відомо, згідно з підписаним та ратифікованим Україною Договором про нерозповсюдження ядерної зброї (ДНЯЗ), а також Меморандумом про гарантії безпеки Російська Федерація, Сполучене Королівство Великобританії і Північної Ірландії, США підтверджують Україні їхні зобов'язання поважати незалежність та суверенітет, існуючі кордони України, утримуватися від загрози силою чи використання сили проти територіальної цілісності або політичної незалежності України. За такої ситуації, ускладненої недосконалою національною військовою доктриною, розташуванням на теренах України Збройних Сил іншої держави, поставлене запитання набуває більш тривожного характеру і породжує нові: які є сучасні ефективні механізми стримування агресії? У якому випадку ми можемо покладатися лише на власні зусилля, а в якому розраховувати на розуміння й підтримку міжнародних організацій?

Щоб отримати чіткі і недвозначні відповіді на ці запитання, останнім часом відбувся ряд важливих контактів між офіційними особами України та високопоставленими представниками НАТО.

Принципово нову практику політичних консультацій з НАТО за формулою «16+1» започатковано у березні 1994 року зустріччю заступника міністра закордонних справ України з членами Політичного комітету НАТО. Годі й говорити, наскільки важливими для України є такі контакти і досвід співпраці у Раді Північно-Атлантичного Співробітництва, з державами—членами альянсу. Це — чудова можливість бути почутими у Європі і безпосередньо довести до світового співтовариства точку зору України щодо найважливіших для неї питань, мати канал впливу на формування в рамках РПАС і НАТО політичних рішень, що відповідають національним інтересам України, її національній безпеці.

5—8 березня ц.р. під час візиту до штаб-квартири НАТО у Брюсселі група депутатів Верховної Ради та представників державних органів України мала змогу взяти участь у дискусії з працівниками міжнародного та військового апарату НАТО, отримала важливу інформацію щодо поточної політики НАТО, насамперед — виконання програми «Партнерство заради миру».

Треба зазначити, що рамки співробітництва між Україною і НАТО визначаються тими можливостями для розвитку діалогу і співпраці з країнами Центральної та Східної Європи, які виникли у зв'язку з наданням цим країнам статусу «партнерів» НАТО та створенням механізму такого співробітництва. Одним з найважливіших елементів цього механізму є Рада Північно-Атлантичного Співробітництва (РПАС), до складу якої Україна увійшла в березні 1992 року. Новий напрям більш індивідуального співробітництва держав—партнерів з НАТО, в першу чергу у військово-політичній сфері, відкрила започаткована у січні 1994 року програма «Партнерство заради миру». Рамковий документ цієї програми був підписаний Україною 8 лютого 1994 року. На зустрічах у Брюсселі я переконався у тому, що «Партнерство...» започатковується як образ спільної стабільності і безпеки в Євро-Атлантичному регіоні, які можуть бути досягнуті лише шляхом співробітництва і спільних дій. Захист та підтримка основних свобод і прав людини, забезпечення демократичного контролю над збройними силами; військове співробітництво з НАТО, участь у спільних операціях під егідою ООН чи ОБСЄ, учбових маневрах і такому іншому з перспективою інтеграції у військову систему альянсу; розробка спільно з НАТО індивідуальної для кожної країни програми партнерства; налагодження постійного і надійного зв'язку зі штаб-квартирою і підрозділами НАТО, обмін військовою інформацією; координоване планування оборотних питань; взаємні консультації з будь-яким активним учасником програми, якщо цей партнер відчуватиме пряму загрозу своїй територіальній цілісності, політичній незалежності чи безпеці.

Я впевнений, що це стало можливим завдяки своєчасному реагуванню НАТО на зміни, що відбулися в Європі наприкінці 80-х — на початку 90-х років. Але від початку заснування альянсу у 1949 р. його метою було забезпечення колективної оборони, що відповідало статті 51 Статуту ООН. Спочатку договір підписало 11 держав. Сьогодні НАТО об'єднує 16 незалежних держав в добровільній системі безпеки, члени якої поділяють спільні ризик, відповідальність і обов'язки. У НАТО не існує жодного керівного органу, який міг би нав'язувати своє бачення чи свою позицію державам— членам організації, так само як жодна держава не може нав'язувати свою волю іншим. Рішення ухвалюється лише при наявності згоди усіх без винятку членів Союзу. Треба відзначити, що НАТО об'єднує як ядерні, так і неядерні(13 із 16-ти) держави, проте всі вони обговорюють ядерну політику. Дуже приємно, що керівні принципи функціонування НАТО — це: відвертий обмін думками між урядами; врахування інтересів окремих держав незалежно від їх економічного, політичного чи військового значення; розуміння того факту, що для успішного співробітництва варто розрізняти не лише права, а й обов'язки. Внутрішня структура НАТО — гнучка, має здатність до адаптації відповідно до мінливої політичної ситуації. В Римській декларації (листопад 1991 р.) зазначено: «Світ разюче змінився. Цьому значно сприяв Північноатлантичний Союз. Народи Північної Америки і всієї Європи можуть нині об'єднатися в спільноту, учасники якої поділятимуть спільні ідеали, засновані на свободі, демократії, правах людини і пануванні права. Союз НАТО як рушійна сила перемін, джерело стабільності і незмінний гарант безпеки його членів буде і надалі відігравати ключову роль у побудові нового, міцного миру в Європі — Європі співробітництва і процвітання». Нова стратегічна концепція НАТО накреслює широкий підхід до безпеки, заснованої на діалозі, співробітництві та забезпеченні колективної обороноздатності. Вона гармонійно поєднує в собі політичні та військові аспекти натовської політики безпеки і розглядає співробітництво з новими партнерами в Центральній та Східній Європі як невід'ємну складову частину стратегії Союзу. Тому Україна повинна робити рішучі кроки назустріч НАТО, бо лише поступове входження і членство в альянсі може забезпечити надійні гарантії безпеки України.

Я вважаю, що тепер Україна повинна брати більш активну участь у роботі НАТО і РПАС, виносячі на обговорення важливі питання, пов'язані з національною безпекою. Потрібна послідовна робота щодо роз'яснення позиції України, особливо в питанні ядерної зброї. Зміна ставлення країн—членів НАТО до нашої держави повинна забезпечити нашу безпеку. В комюніке НАТО, починаючи з січня 1994 р., неодмінно висловлюється впевненість, що «незалежна, демократична, стабільна Україна робитиме свій внесок у зміцнення безпеки і стабільності в Європі», отже, є «сподівання на подальший розвиток відносин НАТО з Україною». Політичному діалогові України з НАТО сприяють взаємні візити повноважних делегацій, про що йшла мова вище. Треба, щоб відбувалися постійні консультації та співробітництво, пов'язані з проблемою безпеки та суміжних питань, зокрема у тих сферах, де НАТО може поділитися своїм досвідом та інформацією, а саме: про планування оборони, демократичну концепцію відносин між цивільними і військовими структурами; наукове та екологічне співробітництво; координацію діяльності військових та цивільних служб управління повітряним рухом; конверсію оборонної промисловості тощо.

У військовій сфері варто відзначити, крім офіційних контактів та обміну делегаціями, участь ЗС України у багатонаціональних навчаннях «Міст співробітництва» та «Рух співробітництва», що були проведені восени 1994 р. на території відповідно Польщі та Нідерландів; участь українських офіцерів у семінарах, практикумах, відрядження їх на учбові курси і у військово-навчальні заклади НАТО. Започаткування програми «Партнерство заради миру» відкрило перед Україною нові широкі перспективи щодо забезпечення їхніх життєво важливих інтересів.

З метою подальшого розвитку співробітництва України з НАТО, в тому числі в рамках «Партнерства...», було б доцільним здійснити таке:

— закінчити розробку індивідуальної партнерської програми з конкретними пропозиціями;

— розробити офіційну загальнодержавну концепцію відносин України і НАТО, продовжити започатковану практику політичних консультацій за формулою «16+1»;

— направити представників України для участі в консультаціях у рамках НАТО з ядерних озброєнь відповідно до рішення Ради НАТО від 15 лютого 1995 р.;

— відрядити фахівців з України на важливі заходи з питань спеціалізованих та технічних органів НАТО. Розробити і запропонувати НАТО програми обмінів офіцерами середньої та нижчої ланок;

— ширше інформувати наукову громадськість України щодо умов участі окремих українських науковців та науково-дослідних установ у програмах, що фінансуються НАТО;

— регулярно проводити спільні симпозіуми, конференції цивільного та військового рівнів як у державах НАТО, так і в Києві.

Вважаю, що планування і проведення усіх заходів має бути покладено на постійну Комісію Верховної Ради України з питань оборони та державної безпеки.

Борис КОЖИН,
народний депутат України,
член Комісії з питань
оборони та державної
безпеки.

Протягуючи «ножки по одежке», перетворимося на ліліпутів?

Комісія Верховної Ради України з питань науки та народної освіти провела чергове засідання в Київському педагогічному коледжі № 1. Народні депутати разом з педагогічною громадськістю розглянули питання «Про підготовку педагогічних кадрів в Україні згідно з вимогами Закону України «Про освіту».

Про ситуацію, яка склалася, розповів заступник міністра освіти України В. Зайчук. А втішного мало. Лише на початку 1994/95 навчального року в загальноосвітніх школах бракувало 22,5 тисячі вчителів. Нині цей показник ще погіршав. Разом з тим розгалужена система педагогічних навчальних закладів нашої держави спроможна цілком задовольнити потреби будь-якого регіону у відповідних педагогічних кадрах. Чому ж так відбувається? Випускники педагогічних вузів (а це 16 університетів, 24 інститути) часто віддають перевагу комерційним структурам і не працюють за фахом. Нині в школі залишаються в основному випускники середніх педагогічних закладів (в Україні діють 7 коледжів і 45 педучилищ).

Очевидно, ця обставина, а також відсутність у державі реальної програми розвитку освіти й сформували основну думку зібрання — потрібно прирівняти, наприклад, в оплаті вчителів із середньою педагогічною освітою і вищою. Тобто зробити наголос на випускниках педучилищ та коледжів.

— Якщо так станеться, — сказала народний депутат, професор Харківського університету імені Г. Сковороди В. Гошовська, — цим рішенням ми завдамо значної шкоди розвитку освіти в Україні. Адже основні кадри для школи готують вузи, і тому потрібно використовувати перш за все їхній науковий потенціал.

Слід зазначити, що, на жаль, більшість учасників засідання підтримала висловлену думку про те, що от, мовляв, у держави немає коштів на освіту, а отже, треба «по одежке протягивать ножки». На засіданні виступили начальник головного управління освіти Київради А. Тимчик, директори київських педагогічних коледжів № 1 і № 3 Р. Крижанівська та А. Присяжнюк, народні депутати П. Цибенко, О. Пшенична, Л. Пасечна та інші. Вів засідання заступник голови постійної Комісії Верховної Ради України з питань науки та народної освіти В. Шибко.

Комісія ухвалила конкретні заходи для поліпшення становища щодо забезпечення закладів освіти педагогічними кадрами, зокрема широко використовувати досвід Миколаївської обласної Ради народних депутатів із соціального захисту працівників освіти

Віталій АБЛІЦОВ.

ЗАКОН ПРО ЗАКОНИ

Один із перших офіційних заходів Інституту законодавства Верховної Ради України (ІЗВРУ) — «круглий стіл», який недавно відбувся, присвячений обговоренню проекту закону «Про закони та законодавчу діяльність»

На розгляд було винесено два варіанти законопроекту. Перший з них підготовлено групою вчених-правників Інституту, другий — доопрацьовано працівниками юридичного відділу, Секретаріату та іншими службами Верховної Ради.

Вів засідання «круглого столу» директор ІЗВРУ, доктор юридичних наук, професор Віталій Опришко, який зазначив, що законотворчий процес, тим паче такий напружений, як наш (лише за період з 1990 по 1994 рік Верховною Радою прийнято 476 законів), потребує у свою чергу відповідного правового регулювання.

З ініціативи вчених Харківської національної юридичної академії розроблено і вже лежить у Верховній Раді проект закону «Про нормативні акти в Україні». Як відзначало багато учасників «круглого столу», законопроект «Про закони...» — логічне продовження законопроекту, розробленого харківськими правниками.

Обговорення законопроекту «Про закони...» спричинило цікаву дискусію з багатьох питань. Зокрема, питанню про тлумачення закону було приділено чимало уваги у виступах професора Миколи Козюбри (Київський держуніверситет), який висловив припущення про те, що Верховна Рада не повинна давати тлумачення законів. При цьому слід урахувати, що склад Верховної Ради непостійний, як і політичні сили в ній. А тлумачення закону може фактично змінити його зміст, спрямованість. Тлумачення, на думку М. Козюбри, слід залишити тільки за Конституційним Судом України.

Не погоджуючись з М. Козюброю, професор Іван Пахомов (Одеський інститут народного господарства) зазначив, що тлумачення закону є роз'яснення змісту закону» і тому нормативні акти (в т.ч. закони) мають тлумачити ті органи, що їх приймали.

Було висловлено точку зору й про те, що до прийняття нової Конституції України подавати на розгляд законопроект недоцільно, бо багато питань законодавчого процесу буде врегульовано в Основному Законі (Анатолій Заєць, заст. завідувача науково- експертного відділу Верховної Ради України).

В обговоренні теми засідання «круглого столу» виступили професор Володимир Копєйчиков (керівник авторського колективу проекту закону «Про закони...»), професори Микола Коржанський, Михайло Костицький, Микола Воронов, директор білоруського Інституту державного будівництва і законодавства Володимир Матусевич, доцент Володимир Гринчишин, заст. голови Вищого арбітражного суду України Сергій Демченко та багато інших.

Сергій ДЕМСЬКИЙ.

НУ ДУЖЕ ВИГІДНЕ ВКЛАДЕННЯ

приватизаційних сертифікатів пропонує Спілка орендарів і підприємців України. Скористаємося?

ЧЕСНО кажучи, коли хтось починає надувати щоки і надто розумно пояснювати «разючі можливості» власника злощасного папірця під назвою ваучер, хочеться обірвати класичною захисною фразою: не треба нас дурити. І справді, скільки можна! Нескінченні суперечки й розмови у «верхах» про приватизацію нічого вже окрім алергії не викликають. Гіркий російський досвід з гучними скандалами і викриттями оптимізму не додають. А спитаєш у ближнього, як розпорядився він правом власника, у відповідь почуєш щось невиразне. Середній статистичний громадянин нічого до ладу про приватизацію не знає. А тому цілком логічне є побоювання вплутатися в цю «халепу» із сертифікатами-ваучерами.

Враження таке, що економічні реформи у країні, якщо вони й насправді йдуть, то йдуть якось самі по собі, окремо від громадян. А громадянам цим залишається одне — виживати, як Бог дасть.

З цього приводу приємною несподіванкою стала недавня розмова керівництва Спілки орендарів і підприємців України з журналістами. Стосувалася вона пропозиції, з якою Спілка звернулася до керівництва країни і яка має стати надбанням широкого загалу. Чому? А тому, що, по суті, є допомогою всім необізнаним на тернистому шляху до нових економічних відносин. У вже окресленій прискореній приватизації Спілка пропонує і трудовим колективам, і окремим громадянам спиратися на досвід орендних підприємств.

Орендарі мають право на свою особливу думку. Незважаючи на законотворчі перепони, які чинять ось уже кілька років поспіль владні структури, за умов оренди та колективно приватизованої власності працюють понад 40 тисяч підприємств, кількість трудівників на них — понад 2,5 мільйона. Вони не страйкують, не мітингують і хочуть одного — працювати. Знаходять сировину, вчасно розраховуються з державою за електроенергію та інше, чим користуються в виробництві. А як інакше? Господарю важливо забезпечити не лише зайнятість, а й стабільний доход.

80 відсотків загальної кількості підприємств, які вже приватизувалися, — колишні орендні. Викупили їх ті, хто в них працює, зберігши в такий тяжкий період профіль своїх підприємств, а подекуди навіть обсяги вироблюваної продукції. Тож чи не свідчення це на користь оренди як найважливішого чинника формування ринкового підприємництва, причому не в окремих ділових людей, а в більшості працюючих громадян?

Проаналізувавши ситуацію з реформуванням економіки та діями Верховної Ради, уряду щодо участі трудових колективів у приватизації держмайна, Спілка орендарів і підприємців України визнала за можливе запропонувати для розгляду та схвалення у законодавчому порядку таке:

надати товариствам покупців, які створені організаціями орендарів або трудовими колективами, право приймати майнові сертифікати від усіх охочих вкласти їх саме в цей об'єкт приватизації. Таким чином, буде враховано інтереси як працюючих тут людей, членів їхніх сімей, пенсіонерів, так і будь-яких інших громадян, які передають сертифікат не якомусь сумнівному посередникові, а конкретному колективу, конкретному виробництву.

У таких підприємств мають бути права трастового управління сертифікатами, що буде гарантією для вкладників. Має бути право використання для викупу держмайна індексованих заощаджень громадян на рахунках ощадбанків.

Є ціла низка пропозицій безпосередньо до Фонду держмайна, який по суті зобов'язаний сприяти саме трудовим колективам в процесі приватизації. Всі ці питання виносяться на республіканську конференцію (18—19 травня, Київ), на якій будуть докладно обговорені.

Спілка орендарів і підприємців України створила також Фонд соціального захисту і постприватизаційної підтримки колективних і приватних власників і вже зараз готова профінансувати роботу над проектом масової приватизації, доступним і, головне, зрозумілим усім.

Людмила МЕНЖУЛІНА.

ЗАЯВА

громадських об'єднань підприємців і політичних партій України

Прагнучи проведення в країні справді радикальних економічних реформ та утвердження цивілізованих, правових відносин між працею й капіталом, підтримуємо ініціативу Спілки орендарів і підприємців України щодо надання в законодавчому порядку товариствам покупців, створеним на базі трудових колективів і організацій орендарів, функцій трастового управління майновими сертифікатами. Це дозволило б у короткий строк завершити приватизацію держмайна, забезпечило б їй соціальну орієнтацію і дало можливість перейти до наступного етапу перерозподілу власності — ринкової купівлі-продажу.

С. Погорєлов, президент УНАП,

В. Бабич, президент ВОП, народний депутат України,

Б. Якусевич, президент Спілки малих підприємств України,

А. Романенко, президент Спілки кооператорів і підприємців України,

М. Шкарбан, президент Асоціації фермерів України,

Л. Козаченко, президент Української Ліги підприємств агропромислового комплексу,

О. Соскін, голова Ліберальної партії України,

А. Матвієнко, голова політради ТКУ,

В. Філенко, голова координаційної ради ПДВУ,

В. Марченко, народний депутат України, член Соціалістичної партії України,

Н. Вітренко, народний депутат України, доктор економічних наук, член Соціалістичної партії України,

С. Хмара, голова Української консервативної республіканської партії, народний депутат України,

С. Драгомарецький, голова контрольної Комісії Верховної Ради України з питань приватизації, член депутатської фракції «Комуністи України за соціальну справедливість і народовладдя».

ЛИХЕ СЛОВО МОЖЕ БІДИ НАРОБИТИ

Історія про те, як посварилися голова райради, районні депутати і голови сільгосппідприємств

ЯКЩО не болить, то й не ойкаєш. Нема вогню — не буде й диму. Отож, зважаючи на це, проймаєшся співчуттям до авторів скарги, котрі надіслали її, як крик душі, в останню інстанцію — до Києва. У ній відразу ставляться крапки над «і»: голова Чечельницької райради, що на Вінниччині, В'ячеслав Піцілуйко порушив усі статутні вимоги і самочинно наказав (щоправда, усно) передчасно провести звітно-виборні збори у кожному колективному сільськогосподарському підприємстві з таємним голосуванням і на альтернативній основі. При цьому виявив підвищену активність: не допустив до підготовки у проведенні зборів членів ради КСП району (поприв'язував їх чи що?); втручався у хід зборів в КСП «Нива» (с.Червона Гребля), імені Шевченка; заявляв, що не хоче працювати з «тупаками-головами КСП», що їх обов'язково треба переобрати («але ця диверсія йому не вдалася», — пишуть автори листа).

Ще у скарзі наводяться такі факти. На прохання голів КСП дати письмове розпорядження на проведення звітно-виборних зборів Піцілуйко грубо відповів, мовляв, вам досить і усних вказівок, виконуйте! Розповідається також, що «голова дозволяє собі посилати на ревізію в КСП працівників КРУ, які не мають на це дозволу ні від слідчого, ні прокурорського (хоча з яких це часів ревізори повинні отримувати дозвіл на виконання своїх службових обов'язків, та ще й прокурора?).

Адреси скарги: Генеральному прокурору України, голові Всеукраїнської ради колективних сільськогосподарських підприємств, редакції газети «Голос України». Значить, болить людям, готові на все, аби встановити справедливість?

У той самий час, коли відсилався цей лист (до речі, ні до Генеральної прокуратури, ні до Всеукраїнської ради він не дійшов, але спишемо це на ненадійну пошту), у районній газеті Чечельника було надруковано заяву чотирнадцяти (із двадцяти) депутатів райради, де ставилася вимога: «Терміново скликати позачергову сесію районної Ради».

Що значить для 7-тисячного Чечельника, де всі один про одного все знають, «терміново скликати»? Це, мабуть, означає, що посварилися завіщось депутати з головою і хочуть дати йому добрячого прочухана або й вигнати з роботи.

Причини таких кроків? О, їх чимало! Бачте, він вчинив замах на портфелі деяких голів КСП, запропонувавши альтернативні вибори. Не маючи досвіду господарського керівника, почав повчати «убілених сивинами» господарників умінню хазяйнувати.

Справді, в районі багатьом управлінцям може стати завидно: дільничний інспектор міліції, поборовши у передвиборній кампанії трьох претендентів — голову колгоспу, голову сільради і представника Президента, раптом сідає у крісло голови районної Ради! Без досвіду, без зв'язків, без підтримки «зверху»...

Сам В'ячеслав Михайлович висловився з гіркою іронією:

— Це ж треба було довести людей до того, щоб вони обрали керівником району міліціонера...

Лукавив голова — то було лиш останнє місце його роботи, а до того він і вчителював, і був лектором райкому компартії. Можливо, саме оте останнє місце роботи в міліції найбільше на ньому і позначилося, принаймні на лексиці. Від контингенту, якого затримував, набрався чи що? Ось зразки його мови: «Мене толочать (себто заставляють працювати), то й я толочу»; «Я сам не звик до тихого життя і іншим не дам, бо й далі будемо квакати у цьому болоті»; «Кажу: зупини бульдозер» (це означає: не греби під себе) — і т.д.

То що ж насправді спричинило скаргу до Києва? Розмовляємо із скаржниками, що підписалися під листом. Один пояснює: не хочу миритися, щоб Піцілуйко втручався у справи господарства, — він вимагає розраховуватися за придбані для району екструдери (механізми для подрібнення гороху)... вершковим маслом. Інший не терпить «адміністративно-командного» тону. І всіх обурює те, що керівник району принижує їхню гідність, не рахується з їхньою думкою, допускає брутальні, образливі слова. «Вищевказаний голова, — йдеться у скарзі, — при проведенні нарад дозволяє собі голів сільгосппідприємств називати дебілами, тупаками, пеньками, погрожує дресирувати як собак тощо». У розмові з нами автори називали й інші «епітети», якими наділяв їх голова.

— Я все можу зрозуміти — і жорсткість голови, і необхідність оформити фразу з притиском, — каже голова КСП «Золотий колос» Станіслав Мартинюк. — Але хіба можна допускати образи людей? Часи кардинально змінилися, варто вже затямити! Ось і урвався терпець у людей.

У цьому найголовніше — часи змінилися! Не хочуть люди, щоб ними понукали, як кому заманеться, щоб не рахувалися з їхніми думками, особистістю, досвідом. Не бажають уже стояти, похнюпивши голову, як колись, вислуховувати несправедливі докори і грубощі, боячись огризнутися, аби не вилетіти з крісла, даючи можливість вищестоящому звільнити свою душу від скверни, вихлюпнути на тебе цебер помий. Помалу, а все ж ми скидаємо з себе нашарування минулого, познаку холопства. І слава Богу.

Та вся справа в тому, яким чином діяти. А діяти стали тими методами, яких навчилися. Ніхто із скаржників ані словом не прохопився про те, що це за ініціативою нового голови райради район придбав шість німецьких бурякокомплексів (єдиний в області). Що саме він спонукав серйозно, доскіпливо перевірити стан тваринництва, щоб не тримати ялових і низькопродуктивних корів. Що він дбає про те, аби в кожному селі були олійниця, пекарня, ковбасний, консервний цехи, які б і прибутку послугувалися, і забезпечували б всім необхідним селян. Що десь знайшов п'ять млинів і два мінімолокозаводи, щоб менше молока пропадало. Можна було б наводити ще чимало подібних фактів, але автори не вважали за потрібне написати про це у листі, бо грубість голови заважає об'єктивно оцінювати його ж роботу.

Скарга завдала таки клопоту голові райради. А відтак, потерпіло діло, за яке він так гаряче взявся. Що ж припинить непорозуміння? Головний консультант Секретаріату Верховної Ради України по Вінницькій і Хмельницькій областях Микола Малюта, котрий глибоко вник у суть цього «розбрату», пояснив:

— Гадаю, конфлікт можна залагодити взаємопорозумінням. Слід знайти мову на ґрунті ділових відносин — то найголовніше. Грубе слово, згоден, не прикрашає нікого, особливо керівника, якого б масштабу він не був. Але при цьому не можна ігнорувати конкретне діло на благо суспільства. Я перевіряв — ні Конституції, ні законодавства Піцілуйко не порушував, злочину не вчинив. Порушив він, так би мовити, моральний кодекс, етику стосунків, ось за це його і слід осудити...

... Можна було б сприйняти цю історію як «інцидент районного масштабу». Але конфлікт, про який тут ідеться, нині типовий, мабуть, для всієї України. Недавно до влади у низових ланках прийшло чимало нових людей, котрі не мають досвіду керівної, управлінської, економічної роботи (на Вінниччині, наприклад, у райрадах таких більше половини). Та й ті, хто такий досвід мав (скажімо, колишні секретарі райкомів, обкомів компартії, голови рай- та облвиконкомів тощо), тепер, у нових умовах господарювання і суспільних відносин, повинні діяти по-новому. Де вони цього вчилися? Ніде. А де навчаться? Отож-бо й питання...

То чи не включити до закону про владу обов'язкову вимогу — щоб претендент на владну посаду спершу підготувався на курсах, в якомусь спеціальному навчальному закладі? Чи, принаймні, пройшов тестування на здатність спілкування з людьми, керівництва певним регіоном, володіння політичними, економічними знаннями.

Віктор СКРИПНИК,
Микола ФЕДОРЕНКО.
Вінницька область.

P.S. Доки матеріал готувався до друку, у Чечельнику відбулася сесія райради. Роботу В. Піцілуйка визнано незадовільною і прийнято рішення провести у травні референдум про дострокове припинення його повноважень на посаді голови районної Ради.

До 50-річчя Перемоги над фашизмом

Святкування 50-ї річниці Великої Перемоги

(Початок на 1-й стор.).

У відкритій машині на площу виїжджає віце-прем‘єр-міністр, міністр оборони України Валерій Шмаров. Він приймає рапорт командуючого парадом генерал-полковника Івана Біжана, вітається з воїнами, які вишикувалися на головній магістралі міста, ветеранами і поздоровляє їх з 50-річчям Перемоги у Великій Вітчизняній війні. У відповідь гримить тисячоголосе «Ура!».

Над Хрещатиком лине срібний голос фанфар.

Віце-прем‘єр-міністр, міністр оборони України піднімається на трибуну і виголошує промову. Звертаючись до співвітчизників, гостей, ветеранів фронту і тилу, солдатів і матросів, прапорщиків та мічманів, офіцерів, генералів і адміралів, він щиро вітає їх з 50-річчям Перемоги.

Урочисто звучить над майданом Незалежності Гімн України.

Починається військовий парад. Відкриває його рота барабанщиків. За нею — слухачі Академії Збройних Сил України. Це майбутня висококваліфікована керівна еліта нашої армії. Під керівництвом досвідчених викладачів офіцери набувають сьогодні знань, щоб через кілька років обійняти найвідповідальніші посади в Збройних Силах.

Урочистим маршем по головній вулиці міста крокують вихованці Київського військового ліцею, відомого раніше як Київське військове суворівське училище. Сьогодні в ліцеї навчається близько 700 юнаків. Більшість з них, можливо, оберуть у майбутньому нелегкий шлях офіцера і будуть оберігати нашу незалежну державу вже в наступному тисячолітті. Саме таку мету ставить собі викладацький та командний склад ліцею на чолі з генерал-майором Олександром Шкрабтієнком.

Перед головною трибуною проходять курсанти Київського інституту сухопутних військ, курсанти і офіцери Київського інституту управління і зв’язку, вихованці Київського інституту Військово-Повітряних Сил, військові моряки — курсанти Севастопольського Військово-Морського інституту.

Урочисто проходять підрозділи Національної гвардії, Академії МВС України, представники військ внутрішньої та конвойної охорони МВС, воїни-прикордонники.

Завершує військовий парад зведений духовий оркестр Київського гарнізону.

Головною вулицею столиці проходять ветерани. Першою крокує група прапороносців. У руках — штандарти 1-го, 2-го, 3-го та 4-го Українських фронтів, бойові червоні прапори з’єднань, під якими воїни визволяли Україну. За прапороносцями йдуть керівники ветеранських організацій міста. Серед них — голова Київської спілки ветеранів війни, праці та Збройних Сил, яка налічує близько 500 тисяч чоловік, генерал-лейтенант запасу Володимир Шаригін. Йдуть переможці 1945-го, яких вітають тисячі киян і гостей міста. Слава вам, визволителі!

Завершила святковий парад збірна колона трудящих столиці.

Фото Олександра КЛИМЕНКА та Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Российская газета

Виктор ЧЕРНОМЫРДИН:

В ПРИВАТИЗАЦИИ ПУТИ НАЗАД НЕТ

ОЧЕРЕДНОЕ заседание правительства было посвящено итогам приватизации и задачам второго этапа приватизации в 1995 году. Со вступительным словом выступил председатель правительства.

Масштабы уже сделанного велики. В ходе первого этапа приватизировано 112 тыс. предприятий, в российской экономике функционирует свыше 25 тысяч акционерных обществ, более половины валового национального продукта производится в негосударственном секторе.

Еще более важна содержательная, качественная сторона дела. Даже при огромном желании (а его еще кое у кого и по сей день хоть отбавляй) нельзя не увидеть в полном смысле слова фундаментального вклада чековой приватизации в создание основ рыночной экономики.

Миллионы людей (30 процентов населения страны) через владение акциями приватизированных предприятий и чековых инвестиционных фондов реально включились в отношения частной собственности. Приватизация потянула за собой цепь важнейших институционных преобразований в экономике.

Все это свидетельство того, что приватизация стала органичным и поступательно развивающимся процессом для пореформенной российской экономики. И последовательность действий на этом направлении как раз и дает возможность судить о преемственности хода реформ в целом. Поэтому теснейшая связь между сменой этапов экономической реформы и изменениями в самом содержании далеко не случайна.

Второй этап приватизации в Российской Федерации имеет качественно новый характер.

В новой приватизационной модели заложено два ключевых принципа: инвестиционная ориентация продаж и обеспечение инвестору возможности приобретения контрольного пакета акций приватизируемого предприятия (как правило, не менее 25 процентов).

Будем шире применять специальные процедуры продажи предприятий-должников. Если не сделаем этого — по стране будут только пустые «коробки» стоять, а производство так и не заработает.

Не могу не сказать о том, что мы вкладываем в понятие ответственных, эффективных собственников. Не секрет, что на первом этапе приватизации акции ряда традиционно заметных в нашем хозяйстве предприятий оказались в руках некоторых структур, которые в принципе не собирались инвестировать в производство, способствовать структурной перестройке приобретенных ими объектов. Словом, рассматривали эту собственность как просто недвижимость, которую при случае можно будет повыгоднее продать.

Теперь раздаются голоса: давайте, мол, отберем у них все это обратно, в государственную собственность, займемся национализацией. Как будто прежний государственный директор или кто-то здесь в бывшем отраслевом министерстве сможет управлять этой собственностью лучше, чем в дореформенный период, когда все это разваливалось и вконец развалилось!

Нет и еще раз нет. Государство не может и не будет брать на свои плечи то, что может и должен сделать частный собственник, частный инвестор. Разумеется, будем повышать эффективность управления пакетами акций, находящихся в собственности государства. Здесь надо создать действенную систему, сформировать прочную нормативную базу. Но ни о какой «рационализации» речи быть не может. Это путь тупиковый. Если не справляется нынешний владелец — искать надо эффективных собственников, которые будут и вкладывать, и думать о будущем российской экономики.

Несколько дней назад на расширенном заседании правительства мы уже по существу начали деловой разговор о том, как наверстать потерю темпа, допущенную в реализации задач второго этапа приватизации.

Сегодня нам надо принять конкретные решения о том, что и как делать для этого в 1995 году.

Выделил бы несколько главных направлений. Они сформулированы в Послании Президента Б.Н.Ельцина. Они сформулированы в Правительственных документах.

Во-первых, обеспечение доходов бюджета (запланировано более 9 трлн. рублей). Сколько собрали за три месяца — известно. Как будем выправлять положение? Особенно если учесть потребность приватизируемых предприятий в собственных инвестициях и жесткую конкуренцию на фондовом рынке их акциям, со стороны ГКО, акций банков, других ценных бумаг, и главное валюты.

Во-вторых, создание необходимой законодательной и нормативной базы. А это касается и гарантированных поступлений в бюджет, и продажи акций предприятий ТЭК, и распределения пакетов акций предприятий других отраслей, находящихся в федеральной собственности, и продажи земельных участков под приватизируемыми предприятиями, и траста, и многих других вопросов.

В-третьих, организационная сторона дела и сама технология проведения второго этапа.

Я имею в виду разработку и контроль за выполнением планов-графиков продажи пакетов акций, находящихся в федеральной собственности. Действовать здесь надо с учетом реалий фондового рынка. Массированный выброс пакетов может просто задавить его. Предупреждений на этот счет немало. Другая важная проблема — контроль за реализацией инвестиционных программ, оценка их эффективности, прогноз сбыта продукции, дополнительных налоговых поступлений и т.п. Кто и как это будет делать без диктата и вмешательства в дела новых собственников.

Кроме этого, нам нужны ответы на вопросы о состоянии дела с приватизацией в регионах и задачах, непосредственно стоящих перед ними.

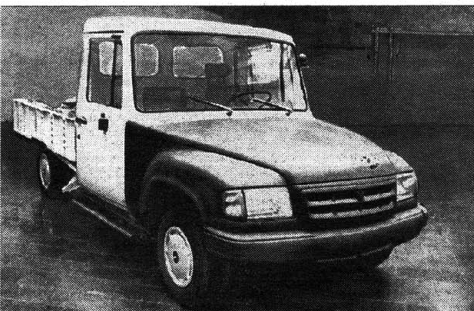
Необходима беспристрастная оценка хода приватизации в важнейших отраслях, в том числе по объемам привлечения инвестиций.

Нужна точная и полная картина того, что делается по послеприватизационной поддержке предприятий, ее итоги, как координируются средства, направляемые на поддержку приватизированных предприятий, в том числе и средства, предоставляемые правительствами стран «семерки» и международными финансовыми организациями.

Мы должны иметь ясность по закреплению пакетов акций приватизируемых предприятий в федеральной и государственной собственности, общему количеству таких предприятий в Российской Федерации с градацией по размеру закрепленного пакета акций, с разбивкой по отраслям и регионам.

Наконец, нужен тщательный анализ имеющихся нарушений законодательства Российской Федерации в ходе приватизации, выявленных правоохранительными органами, и принимаемых мер по их устранению.

Все это должно стать предметом обсуждения и найти отражение в том решении, которое мы сегодня примем.

Между «Волгой» и «Газелью»

На АО «ГАЗ» в Нижнем Новгороде выполнен первый макетный образец нового автомобиля ГАЗ-2307. Как сообщил генеральный конструктор АО Юрий Кудрявцев, новая модель, во-первых, позволит полнее использовать мощности завода по производству кабин грузовиков, а во-вторых, займет промежуточное положение по грузоподъемности (1 тонна) между «Волгой» и «Газелью». ГАЗ-2307 проектируется как полноприводная модель.

Фото Николая МОШКОВА (ИТАР-ТАСС).

Память

Звезды с неба не падают

50 лет награда искала героя

ЗВАНИЕ Героя Российской Федерации Ивану Антоновичу Леонову присвоено 16 февраля 1995 года, когда ему исполнилось семьдесят два. Многие ходатайствовали о присвоении единственному в стране однорукому военному летчику звания Героя. Ответы на все обращения приходили разные, но суть их сводилась примерно к одному: все награждения за подвиги в годы Великой Отечественной войны прекращены. Но боевые соратники, журналисты, простые люди не сдавались.

Свой первый вражеский самолет,а это был бомбардировщик «Юнкер-88», сержант Леонов сбил зимой сорок второго года на подступах к Москве. Здесь же получил и первый орден Боевого Красного Знамени. Потом, уже в небе над Курском, завалил «Юнкер-87». Всего на счету И.Леонова до его тяжелого ранения было шесть самолетов. Четыре сбил лично, два — в группе.

15 июля 1943 года произошел бой, который мог вычеркнуть его из списков боевых летчиков. Вместе с Героем Советского Союза Иваном Шестаком он вылетел на фоторазведку дороги Змиевка (Орловская область) — Поныри (Курская область). Вдруг из облаков вынырнули восемь «мессеров». Они попытались захватить двух Иванов в «клещи».

Первой же очередью Леонову удалось поджечь вражеский истребитель. Но почти тут же почувствовал, что левая рука онемела и упала с сектора газа. Надо было срочно покидать самолет. Но как? Неуправляемая машина уходила в левую спираль... Раненный летчик бросил «лавочкина» вперед, потом резко отдал рукоятку штурвала на себя. Силой инерции через открытый фонарь его выбросило из полыхающей кабины.

Очнулся уже под куполом парашюта. Над ним кружили самолеты с крестами, строча из пулемета по беззащитной мишени.

Только с наступлением темноты тяжело раненого Леонова забрали наши бойцы. Доставили во фронтовой медсанбат. Там пришлось ампутировать левую руку до плеча.

— Потерял много крови, — начал было рассказывать Иван Антонович, но вскоре махнул рукой и крикнул: — Нина, иди доскажи за меня.

Супруга его, Нина Васильевна, была той самой хирургической медсестрой, которая спасла, дав раненому свою кровь.

— Когда хирург крикнул: «Кто спасет лейтенанта?» — заговорила Нина Васильевна, словно это было не 51 год назад, а вчера, — я предложила свою, у меня первая группа. Врач крикнул: «Ты же три дня назад уже сдавала. Ослабеешь, кто будет работать?» Но мне было всего 17 лет. Ослушалась хирурга, да и молоденький офицер приглянулся. Вскоре после выписки Ивана из госпиталя, точнее 19 сентября 1944 года, мы расписались.

Жизнь продолжалась. Однорукий в 21 год летчик стал начальником радиостанции наведения 1-й воздушной армии. Но небо тянуло к себе. Как-то не выдержал и обратился с просьбой разрешить летать к самому командующему армией Герою Советского Союза легендарному М.Громову. Тот вздернул брови:

— Так у вас же руки нет!

— Если бы была, зачем к вам обращаться, — отпарировал лейтенант.

— Резонно, — согласился генерал. — Сдайте радиостанцию и отправляйтесь в распоряжение комполка Романова.

Новый командир выделил для переоборудования свой самолет, механика, стали мудрить с приспособлениями для руки, ноги. Ничего не получалось.

— Потом осенило, — встрепенулся Иван Антонович, вспомнив ту счастливую минуту. — А не приспособить ли для переключения газа плечо? Изготовили специальный протез-шарнир, присоединили его от левого плеча к сектору газа. Получилось. Комполка разрешил мне самостоятельные полеты.

Однорукий летчик продолжал воевать на самолете По-2. Проводил воздушную разведку, летал во вражеский тыл к партизанам. Возвращаясь с задания, попал под обстрел, ранили в ногу. Чудом дотянул до аэродрома. Опять медсанбат. Подлатали — снова в небо.

— Когда потом приходил в санчасть, — припоминает Иван Антонович, — врачи смеялись: мол, «курская магнитная аномалия» пожаловала. Это они шутили по поводу моих осколков.

Войну кавалер трех орденов Боевого Красного Знамени И.Леонов закончил в Кенигсберге. Демобилизованный подчистую летчик-инвалид становится воспитателем, а потом и директором спецучилища. Оканчивает Минский учительский институт. Вместе с ним медсестрой работает и Нина Васильевна. Спецучилище было по сути детским домом для осиротевшей от войны детворы. В доме Леоновых находили приют многие воспитанники. Пятеро (четверо мальчишек и одна девочка) остались в их семье. Леоновы довели их до самостоятельной жизни, имея, между прочим, двух собственных дочерей.

24 февраля в Георгиевском зале Кремля Президент собственноручно вручил заслуженную награду И.Леонову.

● **Николай КИРЕЕВ,** собкор.

Фото Виталия МАСЛОВА. Тула.

Актуальная тема

Экзамен для российской государственности

Чечня

ПРЕМЬЕР В. С. Черномырдин председательствовал на заседании Госкомиссии по восстановлению экономики и социальной сферы Чеченской Республики. Он еще раз напомнил, что ныне к этому региону приковано внимание всего мира, что он — оселок, на котором проверяется дееспособность федеральных властей.

По словам председателя Госкомсанэпиднадзора Е. Беляева, обстановка пока под контролем. Основная «опасная зона» ныне Грозный. Разрушенные системы жизнеобеспечения, недостаток питьевой воды и недоедание у жителей могут стать «сухим хворостом» для пожара эпидемий. Не исключено, что в водах реки Сунжи могут ожить прошлогодние холерные вибрионы, как только потеплеет до 17 градусов. Режим Дудаева просто не замечал холеры, почти два года не делались прививки против дифтерии, столбняка, полиомиелита и кори.

Делается многое. Работают противочумные бригады из Ставрополья, травят крыс и других грызунов на территории продовольственных баз и мясокомбината. Сделаны прививки 90 тысячам человек. Но есть и проблемы. Прежде всего — восстановление нормального водоснабжения. Затем — пища. Не хватает складов и холодильников, надо ограничивать выдачу скоропортящегося провианта. Беляев обещал вскоре запустить в действие 10 дезинфекционных камер. Но плохо другое — специальные средства от чесотки и паразитов, доставляемые в республику в больших количествах, уходят на черный рынок, часть — скопилась в Кабардино-Балкарии. Еще не восстановлены стационарные клиники, больных приходится лечить на дому.

Глава Минтопэнерго Ю. Шафраник обещал справиться с энергоснабжением республики. В ней вполне можно запустить три из четырех теплоэлектростанций, перебрасывая недостающий ток из других мест. Однако разрушено 35 подстанций. Для их срочного восстановления нужны 300 миллиардов рублей. Не решена пока и проблема охраны энергетиков в неспокойной обстановке. Однако с восстановлением энергопитания можно будет быстро пустить два нефтяных месторождения и нефтеперерабатывающие установки. Они смогут и нужды региона в горюче-смазочных материалах удовлетворить, и деньги на восстановление принести.

Заместитель министра строительства А. Бабенко сообщает о возобновлении работы местных жилищно-коммунальных служб, о задачах по налаживанию работы водоснабжения и канализации с очистными сооружениями. Работы тут — на полгода. Уже взялись за дело шесть подрядчиков из Ставрополья, есть надежда на руки местных. Однако из-за недостатка финансирования не могут начать работу крупные всероссийские стройконцерны.

Вопрос о финансировании — самый острый. По данным Минфина, на сегодняшний день все затраты, помимо военных, уже достигли полутриллиона рублей. На 1995-й потребуется 2,8 триллиона. На Минфин жалуется Минстрой: деньги идут нерегулярно. Не подписаны соглашения первого с 9 коммерческими банками, которые могли бы дать средства под гарантии государства. Зампред Центробанка В. Соловов на это замечает: будет очень трудно, пока не восстановлены местные органы ЦБР и его расчетно-кассовые центры. Но премьер призвал ориентироваться на коммерческие заведения. Иного выхода пока нет.

Призван к порядку и министр по чрезвычайным ситуациям С. Шойгу. По его данным, на транспортных узлах застряло множество отправленных по линии МКЧС грузов: стройматериалов, техники, передвижных электростанций. Минстрой оправдывается: не восстановлено пока полностью железнодорожное хозяйство, создаются «тромбы». Незаконченность восстановления мешает и Минсельхозпроду: посевные работы пока невозможны.

Совещание шло в деловом духе. В. Черномырдин потребовал от министерства представить точные расчеты и графики работ первоочередной важности. Он обязал Минфин подписать договоры с банками, Минтопэнерго — уладить вопрос с МВД. Будет создана рабочая группа из представителей Госкомсанэпиднадзора, миграционной службы, МКЧС, Минфина и МПС для координации экстренных мер. На следующей неделе премьер обещал провести заседание госкомиссии по восстановлению прямо на месте, в Грозном.

Владимир КУЧЕРЕНКО.

Призы за мудрость, красоту и обаяние

Москва. В столичном киновидеоцентре «Москва» состоялась торжественная церемония вручения наград «Призы Веры Холодной — семи красавицам кино». Лауреатами стали Алла Сурикова, Наталья Белохвостикова, Клара Лучко, Ирина Скобцева, Галина Данелия-Юркова, Надя Михалкова и Валентина Токарская.

На снимке: обладательница приза Веры Холодной Наталья Белохвостикова — самая грациозная актриса.

Фото Бориса КАВАШКИНА. (ИТАР — ТАСС).

Выборы без подтасовки

Создается автоматизированная система подсчета голосов избирателей

В последние недели забурлила политическая жизнь в России. Почти каждый день приходят сообщения о создании новых партий и движений, проводятся их съезды, конференции. Они открыто объявляют о своих претензиях на власть, активно готовятся к очередным парламентским выборам, которые намечаются на декабрь текущего года. В этой обстановке большой интерес вызвали Указы Президента «Об обеспечении создания, функционирования и развития Государственной автоматизированной системы Российской Федерации «Выборы» и «О Федеральной целевой программе повышения правовой культуры избирателей и организаторов выборов в Российской Федерации».

Вместе с тем возникли пересуды о том, не попытаются ли власти использовать электронную систему голосования для подтасовки итогов. Об этом наш корреспондент беседует с **председателем Центральной избирательной комиссии Николаем Тимофеевичем РЯБОВЫМ.**

— Вначале уточним — автоматизированная система «Выборы» имеет свою историю. В августе прошлого года Президентом России был подписан Указ о разработке и создании ее. Сейчас же принят документ, в котором речь идет уже о дальнейших шагах по развитию системы. Некоторые скептики могут спросить: «А нужна ли она вообще, если десятки лет существует надежная традиционная технология, в которой главную роль играет человек, а не машина?» Ответить можно однозначно: да, изменения нужны. Во-первых, для того, чтобы повысить доверие избирателей к результатам голосования. Ведь до сих пор появляются публикации, слышны выступления тех же депутатов о фальсификации проведения выборов. И, во-вторых, давайте вспомним, в каком веке мы живем: на дворе время электроники, а у нас тысячи людей занимаются подсчетом голосов.

К сожалению, мы пока не можем технически оснастить всю избирательную цепочку: от ЦИК до участковой избирательной комиссии. Нижнее ее звено заработает чуть позже. Сейчас нет просто на это средств. Еще одна сложность — отсутствие надежных современных телекоммуникационных сетей, которые бы охватывали всю страну и могли работать на нашу систему. Тем не менее в 2 — 3 регионах на предстоящих выборах автоматизированная система будет полностью развернута, вплоть до избирательных участков. В частности, в Москве.

Сейчас 12 головных организаций, представляющих самые различные ведомства, занимаются внедрением автоматизированной системы. Недавно координационный совет рассмотрел ход проводимых работ. Это свидетельство того, что подписанный Президентом Указ имеет реальное воплощение.

Отмечу еще одну особенность: на первом этапе система не будет выдавать юридически значимых результатов. Только предварительные. Юридическое подтверждение итогов голосования остается за Центральной избирательной комиссией.

Кое-кто высказывает сомнения: а насколько надежно закрыта система от вмешательства извне? Их можно развеять одним — степень защиты достаточно высока, любая попытка «влезть» в систему тотчас фиксируется, и об этом выдается информация. Практическое опробование комплексов на выборах в Мытищах, Краснодарском крае показало их эффективность.

Но не только для проведения выборов, референдумов может быть использована система. Она способна решать и другие задачи. Например, сейчас нам поручено провести регистрацию избирателей. Сколько их сейчас? Этого не знает никто. Даже я, председатель ЦИК. События последнего времени дают о себе знать: беженцы, вынужденные переселенцы. Словом, ситуация не из простых. Разобраться, в ней сложно, мы это будем делать с помощью автоматизированной системы.

Второй Указ Президента России является логическим продолжением первого. Итоги выборов в 1993 году удивили многих. В том числе и низкой явкой избирателей. Среди причин на первый план вышло объяснение — мол, социально-экономические условия в стране таковы, что людям не до выборов, да и разуверились они во всем. Доводы как бы убедительные, если бы не одно «но». Ведь по всей России условия везде более или менее одинаковые. Внимательно проведенный анализ говорит, что существенную роль сыграл правовой нигилизм, царящий в обществе.

Вторая сторона проблемы: организаторы выборов, не секрет, что на прошедших в 1993 году были допущены досадные накладки. Объяснить их можно тем, что сотни тысяч людей, занимавшихся избирательной кампанией, оказались в цейтноте, времени для детального прорабатывания законодательной базы, технологии выборов просто не хватило. Чтобы избежать возможных ошибок, государство обязано обеспечить соответствующий профессиональный уровень организаторов выборов.

Россия стремится стать цивилизованной демократической страной. Совершенствование избирательной системы, искоренение правового нигилизма — шаги в том же направлении.

Александр ЛИНЬКОВ.

«ЗАЙЦЫ» ПОДОРОЖАЛИ

ШТРАФ за безбилетный проезд по всем железным дорогам России нынче одинаков — две тысячи рублей. Будь то в электричке за проезд от Москвы до Химок или в «Стреле» от Санкт-Петербурга до столицы.

Недавно в городе на Неве сделали еще один шаг в борьбе с полчищами проснувшихся по весне «зайцев», атакующих пригородные поезда. Штраф увеличился с двух тысяч до десяти. Но только на территории города, о чем и было подписано соответствующее распоряжение мэра. Администрация же области, по словам начальника центра по контролю за финансово-хозяйственной деятельностью ОЖД Валерия Самонова, пока не может решиться на подобную меру, а поэтому, благополучно миновав, например, станцию Павловск, «зайцы» с облегчением вздыхают. Чего, конечно, не скажешь о железнодорожниках, терпящих значительные убытки.

Только за минувшие два месяца этого года почти 130 тысяч человек воспользовались железнодорожным транспортом бесплатно.

Хотят ли русские в прошлое?

ПРОДОЛЖАЕТ знакомить своих читателей «Российская газета» с результатами различных социологических опросов населения, отражающих сегодняшнее настроение россиян.

То, что в общественном сознании в последнее время происходят значительные изменения, очевидно. О степени подобных перемен можно судить по многим параметрам — к примеру, по тому, как люди оценивают деятельность того или иного политического деятеля, экономическую ситуацию в стране, проблемы, связанные с ее будущим.

Сотрудники Института социологии Российской академии наук и ее региональных центров, Санкт-Петербургской социологической службы, социологических подразделений Екатеринбургского и Казанского университетов и других опросили около двух тысяч человек — горожан и жителей сел — в 12 регионах страны, включая европейскую часть, Сибирь, Дальний Восток.

Первый из вопросов, заданных респондентам, звучал так: **«Изменилась ли ваша жизнь за последние шесть месяцев? Если изменилась, то как?»**

По мнению двух процентов опрошенных, жизнь стала «гораздо лучше», одиннадцати процентам она представляется «немного лучше», для 31 — осталась такой же, 23 процента считают, что жизнь стала «немного хуже», 32 — «гораздо хуже», один процент затруднился дать ответ.

В следующих ответах респонденты выражают свою озабоченность по поводу наиболее беспокоящих их проблем. 70 процентов указывают на инфляцию и рост цен, 56 — на преступность, 33 — безработицу, угрозу потерять работу, 20 — загрязнение окружающей среды, 20 — коррупцию и т.д.

Как видим, у большинства опрошенных особых поводов для радости нет. Можно предположить, что и в последующих блоках вопросов — ответов, интересующих социологов, негативного окажется больше, нежели одобрения сегодняшней действительности. Не случайно оппозиция, пытающаяся говорить от имени всего народа, старается убедить в желании подавляющего большинства россиян вернуться в «ту», прежнюю жизнь при «развитом социализме», под флагом СССР, отказаться от рыночных идей и готовых ради этого выйти на митинги и демонстрации.

Скажем, в основном партийном документе, принятом на недавно прошедшем съезде Коммунистической партии РФ, заявлено весьма категорично: «Нынешний правящий режим обманом и насилием пытается вернуть народы Отечества к варварскому, примитивному капитализму». Одновременно во всех «слоях населения неуклонно растет сопротивление...»

В опросе, о котором ведем речь, есть и такое обращение к респондентам: **«Как вы думаете, переход к свободной рыночной экономике — это правильный или неправильный шаг для России?»**

Мнения разделились так: 38 процентов считают такой шаг правильным, 33 — неправильным, 29 — затруднились ответить. «Баланс» в пользу рынка не столь уж велик, но все же отрицать его нельзя.

Еще более показательны ответы на возможность участия людей в «акциях протеста». Вопрос сформулирован так: **«Будет ли способствовать или нет улучшению положения дел в стране... проведение массовых демонстраций и митингов в поддержку тех или иных требований?».**

24 процента опрошенных подтвердили: да, будет способствовать, 59 процентов отрицают такой путь, 17 процентов затруднились дать ответ.

Тут, как говорится, комментарии не требуются.

Можно по-разному — скептически или резко отрицательно — относиться к результатам того или иного социологического исследования. Но обижаться на него — все равно что сердиться на зеркало: ведь социология отражает ситуацию в обществе, и тут возмущаться итогами опроса — значит признавать, говоря языком баснописца, что «рожа, действительно, крива...»

Вот мнение, опровергающее тоску по былым временам. На вопрос: **«Кем вы себя ощущаете — гражданином СССР, гражданином России, гражданином СНГ и кем-то еще?»** — лишь 20 процентов опрошенных назвали СССР, 62 процента респондентов считают себя гражданами России и лишь 4 процента — СНГ.

Следующий тезис, которым любят стращать соотечественников национал-патриоты и радикалы: распад вслед за Советским Союзом и Российской Федерации на «удельные княжества». Вопрос социологов звучит недвусмысленно: **«Насколько, по-вашему, велика вероятность распада России на ряд независимых государств и территорий?»**

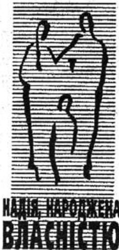
25 процентов опрошенных считают: такая вероятность велика, 46 ответили — вероятность не очень велика, 14 — затруднились с ответом.

Остро звучал и такой вопрос: **«Велика ли, по-вашему, вероятность установления в стране военной диктатуры?»**

27 процентов опрошенных считают, что такая вероятность велика, 46 — «не очень велика», 17 процентов считают ситуацию «совершенно невероятной» и 19 процентов затруднились дать конкретный ответ.

Таковы в обобщенном виде итоги еще одного социологического исследования, проанализированного с точки зрения правительственной газеты. Мы отнюдь не собираемся выдавать желаемое за действительное, «лакируя» нынешнюю реальную жизнь, трудную для подавляющего большинства россиян. Но мы и не можем согласиться и не желаем потворствовать тем силам в стране, кто видит в ее сегодняшних реалиях лишь черноту зияющей пропасти. Нам представляется, в зеркале мнений приведенного тут социологического опроса, немало светлых тонов. Во всяком случае, в прежнее «светлое прошлое» стремятся немногие.

Социологическая служба «Российской газеты»

Кому віддати підприємства, які ніхто не хоче купувати?

НИНІ Україна повністю охоплена мережею регіональних сертифікатних центрів, а в Українському центрі вже відбувався перший сертифікатний аукціон і підбиваються підсумки другого. Причому якщо на перший аукціон було зібрано 174 тисячі сертифікатів, то до участі в другому подано їх більш як 900 тисяч. На думку директора Українського центру сертифікатних аукціонів Богдана Буци, цей факт пояснюється тим, що почала діяти система приватизаційних центрів у повному обсязі. Тож в деяких областях, як, наприклад, у Донецькій, ощадкаси навіть не встигають видавати сертифікати.

Щодо підсумків першого сертифікатного аукціону, то вони такі. На продаж, як відомо, було виставлено 56 підприємств, однак продано з них лише 15.

Зокрема, як ми й передбачали (див. «ГУ» від 16 лютого 1995 року), продано Київський завод художнього скла (100 % акцій), готель «Театральний» (99,94%), АТ «Промзв'язок» (99,73%) та інші. Разом з тим, жодної заявки не надійшло на придбання акцій 7 підприємств. Це відкриті акціонерні товариства: Голованівське, Зеленівське, Астраханське, Комишуватське ремонтно-транспортні підприємства, «Енергетик», «Дорожньо-будівне управління № 39», «Кам'янець- Подільський сільмаш». Щодо решти підприємств, то було продано менш як 70 відсотків їхніх акцій, а тому їх разом із підприємствами, що не отримали жодної заявки, було запропоновано на повторний аукціон. Однією з особливостей першого сертифікатного аукціону було те, що зі 174 тисяч сертифікатів особисто громадянами заявлено лише 7 тисяч, решта — фінансовими посередниками. Насамперед це пов'язано з тим, що довірчі товариства та інвестиційні фонди досить довго накопичували приватизаційні сертифікати, тоді як громадяни воліли подивитися, чим закінчиться перший аукціон. Очікується, що поступово це співвідношення почне змінюватися на користь громадян, які особисто вкладатимуть свої сертифікати. Втім, не варто думати, що зміни будуть надто різкими — багато громадян і сьогодні вважають, що фахівці зможуть краще визначити перспективність того чи іншого підприємства. До того ж, за словами Богдана Буци, Фонд держмайна працює над новим положенням, яке має забезпечити право участі в сертифікатних аукціонах фінансових посередників.

Однак сьогодні непоодинокі випадки, коли деякі компанії та довірчі товариства намагаються «вициганити» у громадян приватизаційні сертифікати, заплативши якусь дещицю. І хоч, як відомо, сертифікати іменні й не підлягають продажу, деякі посередники знаходять різні входи та виходи, щоб їх таки викупити. Скажімо, пропонується не продати не сам приватизаційний сертифікат, а довіреність на право управляти ним. Іноді довірчі товариства працюють в тандемі з інвестиційними фондами — після того, як громадянин передає свій приватизаційний сертифікат довірчому товариству, останнє купує акції інвестиційного фонду й пропонує викупити їх у громадянина.

Тож сьогодні дискутується питання про те, щоб сертифікати стали неіменними й підлягали купівлі та продажу. Аргументують таку позицію тим, що, мовляв, хто хоче продати, той і так продасть. До того ж за умови вільного продажу приватизаційний сертифікат матиме хоч якусь ринкову вартість. Зрозуміло, що це має бути далеко не мільйон карбованців.

Але разом з тим варто зазначити, що акції приватизованого підприємства мають коштувати далеко більше, ніж пропонують сьогодні за сертифікат.

А якщо повести мову про підприємства, продані під час першого сертифікатного аукціону, то, за словами директора одного з них (ВАТ «Промзв'язок») Євгена Карачарова, спочатку, коли дізнався, що підприємство потрапило до переліку тих, які мають пройти через сертифікатний аукціон, подумав, що це ще одна перепона. Та хоч деякі негативні моменти й існували (скажімо, не всі працюючі на підприємстві вклали туди приватизаційні сертифікати), більше-таки позитивного. Приватизація підприємства відбулася дуже оперативно й за повної гласності, стала в пригоді методична допомога сертифікатного центру. Але найголовнішим результатом є те, що коли раніше не вдавалося знайти бажаючих фінансувати реконструкцію підприємства, то після приватизації вони з'явилися.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

Невиправдана довіра

на 20 мільйонів доларів і 100 мільярдів карбованців

ЧИ МОЖНА довіряти трастовим та страховим компаніям, інвестиційним та іншим фондам? Не завжди. Це показала перевірка, здійснена Головною державною податковою інспекцією за рішенням Координаційного комітету по боротьбі з корупцією і організованою злочинністю.

Перевіркою на предмет дотримання чинного валютного законодавства було охоплено 1467 трастових та страхових компаній, 405 інвестиційних, благодійних фондів і їхніх філій. Встановлено, що вказані установи і організації нерідко надають страхові, довірчі, банківські та інші послуги без ліцензії Національного банку.

Ось декілька прикладів. У Донецьку порушено кримінальну справу проти місцевої жительки Спасової — представника київського акціонерного товариства «Інтелінвест». Не маючи ліцензії на операції з валютою, вона реалізувала населенню 250 інвестиційних контрактів на суму близько 31 тисячі доларів. Облік одержаних коштів не вела і в банк їх не здавала. Чи, скажімо, надійшли заяви від 700 громадян щодо завданих їм збитків з боку компанії «Алькар-траст» (Київ). Під час перевірки виявилося, що від вкладників з березня минулого року було прийнято через касу компанії понад 2 мільйони доларів, а повернуто трохи більше 900 тисяч.

Директор довірчого товариства «Кий-траст» Сморш «грав» по-крупному. Він привласнив близько 4 млн. доларів США вкладників.

А загалом в результаті перевірки до бюджету повернуто 9 млрд. 424,4 млн. карбованців. За порушення валютного законодавства до кримінальної відповідальності притягнуто 50 працівників трастових компаній, які зловживанням та шахрайськими діями завдали 25 тисячам громадян збитків на загальну суму понад 20 мільйонів доларів США і близько 100 мільярдів карбованців. Проте треба зазначити, що кількість ошуканих 25 тисячами не обмежується — тільки у Києві їх налічується 100 тисяч чоловік. Трастовим компаніям це теж не минуло просто так — Фонд держмайна розпорядився призупинити дію ліцензій 17 довірчих товариств, серед яких «Українська трастова компанія» (Київ), «ТТТ» (Одеса), «Пром-Траст» (Рівне), «Фінансист» (Харків) та інші.

Сергій ЯСЕН.

БАРОМЕТР ФОНДОВОГО РИНКУ

Курсовий індекс портфеля цінних паперів

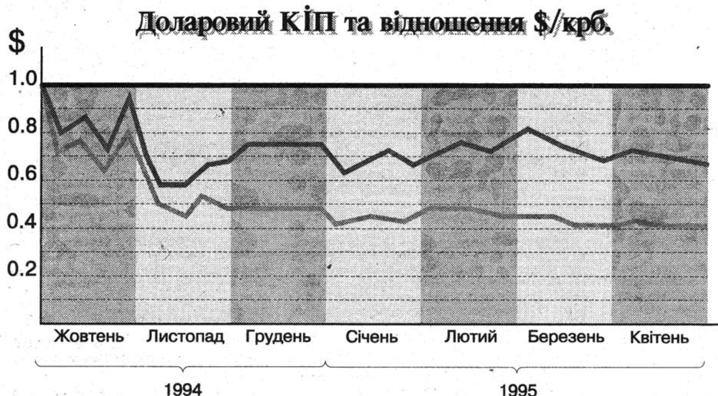
БАГАТО громадян України вже ознайомилися з деякими видами цінних паперів, що перебувають в обігу на українському фондовому ринку. Громадян, що виступають в ролі інвесторів, нерідко приваблюють обіцянки високих прибутків від цінних паперів — сотні та тисячі відсотків річних. Проте досвід отримання таких прибутків для пересічних інвесторів часто виявляється негативним: кошти, вкладені в цінні папери, або знецінюються, або їх зовсім не повертають вкладникам. Нещодавня «трастова криза» — тому свідчення.

Щоб «відвідини» фондового ринку чи ринку цінних паперів (ЦП) завдавали щонайменше розчарувань, необхідно стежити за його станом і динамікою. Приблизно так, як усі ми звикли стежити за температурою повітря, а з недавніх часів — за курсом карбованця. На фондовому ринку чимось подібним до температури та валютного курсу карбованця є курси цінних паперів.

Для характеризування фондового ринку послуговуються деякими середніми курсовими показниками чи індексами. Найвідоміший приклад — індекс Доу Джонса, що становить собою середній показник курсів акцій групи великих американських промислових компаній. З часом такий індекс має з'явитися і в нас, та поки що українських інвесторів в основному цікавить позабіржовий ринок ЦП.

Курсовий індекс позабіржового фондового ринку України визначають як курсовий індекс групи чи портфеля цінних паперів українських компаній — щоб коротко: курсовий індекс портфеля (КІП). У нашому випадку критеріями відбирання цінних паперів (акцій та облігацій) слугують поширеність цінних паперів, принаймні у декількох регіонах України, а також відсутність обмежень як на продаж, так і на купівлю ЦП. Курсовий індекс співвідносний з певною «середньою акцією».

Зміни цін на українському фондовому ринку відбуваються на тлі довгострокової девальвації карбованця, тому доларовий курсовий індекс продажу ЦП обчислюють за курсом продажу долара. Доларовий КІП вираховується для акцій та облігацій 12 українських компаній. При цьому використовують публіковані «Финансовой Украиной» щотижневі дані про котування ЦП на позабіржовому фондовому ринку України і курс продажу долара США фірмою «Денді».

На малюнку наведено графіки доларового КІП. Як початкову дату розрахунку індекса вибрано 3 жовтня 1994 р. На той час один долар коштував 67,5 тисячі крб.

Використаймо для ілюстрації простий приклад. Припустимо, що 3 жовтня 1994 р. у індивідів А, Б і В було по одному долару. Індивід А, почувши, що його доларові заощадження можуть знецінитися, обміняв свій долар на 67,5 тис. крб. Індивід Б вирішив інвестувати свої доларові кошти у вітчизняну економіку (з надією на отримання дивідендів). Він обміняв свій долар на 67,5 тис. крб і купив на цю суму «середню акцію». Індивід В, не довіряючи ні державі, ні рекламі і вважаючи, що падіння курсу долара на світових валютних ринках його не стосується, зберіг долар в своєму «портфелі активів». Це значить, що в січні—квітні 1995 р. індивід В міг обміняти свій долар на 150—155 тис. крб, індивід Б міг продати свою акцію чи облігацію за 100—110 тис. крб (65—75 центів), а індивід А, як і 3 жовтня 1994 р., був власником 67,5 тис. крб, що, правда, вже відповідало не долару, а 43—47 центам. На малюнку криві А, Б і В відображають зміну доларового вмісту «активів» індивідів А, Б і В: доларів, цінних паперів і карбованців відповідно.

Проте з розглянутого прикладу не слід робити висновок, що карбованці треба обміняти на долари США і зберігати вдома. Жодна готівка (карбованцева чи доларова) не дає прибутку. Тому кожен індивід повинен вирішувати сам, як розпорядитися власними заощадженнями.

Сергій РОЖКОВ.

Колонка власкора

Іде вугілля, іде!

За кількамісячне існування відродженого Міністерства вугільної промисловості України в цілому по галузі видобуток вугілля зріс на 60 тисяч тонн на добу. Значно вищий показник у виробничого об'єднання «Ровенькиантрацит». Одна з шахт об'єднання — імені Вахрушева навіть змогла подвоїти видобуток і щомісяця видає на-гора близько 20 тисяч тонн надпланового вугілля.

НБСЕ розбереться

Уперше не тільки в Україні, а й у СНД, в Луганську відкрито незалежне бюро судових експертиз — незалежне від Міністерства охорони здоров'я, Мінюсту та МВС.

Органам прокуратури, міліції та суду скрутно без єдиного експертного центру. Тепер він є. НБСЕ подає консультативну і практичну допомогу не лише органам правопорядку, а й будь-яким підприємствам, установам, окремим громадянам.

Збираймо до свята металобрухт!

Щоб на 200-річчя Луганська, яке святкуватимуть восени наступного року, приїхало побільше гостей, треба потурбуватися про дороги. А вони тут незавидні. Тому міськвиконком кинув заклик: збираймо металобрухт! У зверненні до населення так і сказано: «Кожний будинок, кожна вулиця, кожне підприємство, кожна школа повинні зробити вагомий внесок у цю важливу для міста справу». Ні, металом дороги не встелятимуть. Просто місто хоче закупити сучасні дорожні машини в Німеччині. За бартером — за 20 тисяч тонн металу.

Корида по-луганськи

За міжнародною програмою «ТАСІС» із розвитку сільського господарства на Луганщині до облплемоб'єднання надійшло три з половиною тисячі спермодоз елітних іспанських биків — щоб розводити рогате потомство поліпшеної породи. Однак в управлінні сільського господарства мають, схоже, тореадорський хист і успішно перемагають биків. Безплатний іспанський дарунок вартістю 45 мільярдів карбованців пролежав без діла три місяці, потім залежалий товар послали на експертизу, де забракували 560 доз, у тому числі й від кращого бика Іспанії. Ними запліднено ... три корови.

Банк для винахідників

На базі обласного центру соціальних служб для молоді створено комп'ютерний банк даних незапитаного інтелектуального професійного потенціалу молоді.

І раніше винахідників та раціоналізаторів у нас не балували увагою. А тепер куди їм поткнутися? До центру. Тут технічну розробку оцінять експерти, коли це варто, відповідні спеціалісти зроблять усе, щоб її було впроваджено у виробництво. Коли треба, новинку залишать у комп'ютерному банку — до першого «призову».

Батько в декреті

У колгоспі імені XVII партз'їзду Сватівського району подбали не тільки про годуючих матерів, а й про батьків. З ініціативи профспілкового комітету правління прийняло рішення: якщо в сім'ї з'являється немовля, батько одержує дводенну оплачувану відпустку.

Анатолій КОБЕЛЬНЮК.
Луганська область.

Точка зору

ТЕСТ НА СПРАВЖНЮ ІНТЕЛІГЕНТНІСТЬ

Чи зуміє з ним впоратися «русскоязычное» населення України!

***С**таття І.Золочевського «Двомовність: ідеологічні догми чи життєві реалії» («Голос України» від 3.XI.1994 р.) відбиває ті «життєві реалії», якими прикрашені сьогодні парадні під'їзди численних харківських установ: тут симетрично розташовані двомовні — українською і російською — вивіски. Мене це завжди смішить. І ось чому. Я запитую: можете показати мені хоча б одного харків'янина, який не в змозі прочитати вивіску українською мовою? Ніхто в жодній установі не навів бодай один такий випадок. Для чого ж тоді чималі гроші викидають на вітер? Заради «русскоязычных» амбіцій?*

До речі, якраз серед людей «різних національностей», яких у Харкові немало і за яких уболіває І.Золочевський — євреїв, татар, німців — набагато частіше зустрічаєш добрих знавців української мови, ніж серед нашого брата — одномовного «русскоязычного» інтелігента із Харкова.

Питання щодо двомовності в Україні є насправді штучним і певними силами надмірно роздутим. Звісно, з очевидних політичних та ідеологічних міркувань — і це ще раз підтвердив І.Золочевський своєю публікацією. Бо — даруйте на слові — вуха ідеологічної зашореності виразно виглядають із його статті. Це безпосередньо випливає з тлумачення автором проблем української мови через призму одного з найбільш страхітливих та облудливих витворів комуністичної й імперської ідеології — жупел «українського націоналізму», «націоналістичної пропаганди», на що постійно посилається І.Золочевський. Логіка доволі проста: якщо захищаєш українську мову — значить, «націоналіст». А цим словом усе сказано, принаймні нас так раніше учили, бо що може бути для совка-інтелігента страшніше за «націоналіста».

Бідний-бідний наш одномовний «русскоязычный» інтелігент. Він уже, слава Богу, начебто звільнився від комуністичного тлумачення понять «ринок», «приватна власність», «капіталізм»... Тепер надійшла черга і до поняття «націоналізм». І час нам усім усвідомити, що в усьому світі знають і розрізняють два види націоналізму. Перший — це цілком природний потяг народу до створення власної держави, це націоналізм, толерантний до будь-якої іншої нації, гуманний, цивілізований націоналізм. Саме цей націоналізм створив розмаїття сьогоднішньої щасливої Європи з мононаціональних держав. Це націоналізм Петефі, Міцкевича чи Махатми Ганді (який, до речі, сам називав себе націоналістом). Цей націоналізм, за словами відомого бізнесмена і мецената Дж.Сороса, сприяє побудові відкритого суспільства. А ми ж начебто саме цього хочемо.

Зовсім іншим є націоналізм, який зростає на грунті ідеї державного соціалізму. Цей націоналізм породив відомі форми фашизму: муссолінівського, гітлерівського і добре відомого нам державного сталінського соціалізму. Саме такий націоналізм є запеклим ворогом відкритого суспільства. Відгомоном цього націоналізму стали сьогоднішні спроби нав'язати Україні офіційний статус російської мови та всіляке підігрівання так званої проблеми «русскоязычного населения» в межах колишнього СРСР.

Найбільша проблема сучасної України — то не дефіцит енергоносіїв, а нестача державницького, цивілізованого, гуманного націоналізму, без якого не побудуєш не те що відкрите суспільство, а, як ми з вами бачимо протягом кількох років, навіть нафтотермінал.

Йдеться не про побутовий чи етнічний, а саме про конче потрібний і притаманний усім країнам громадянський націоналізм, що ми бачимо навіть у США. Саме громадянський націоналізм має об'єднати всіх сущих в Україні: українців, росіян, кримських татар, поляків, болгар... Погляньмо на країни Прибалтики, на Польщу, Угорщину, Чехію, звернімося до досвіду післявоєнної Німеччини, Японії, до країн азіатського економічного дива — повсюдно і скрізь націоналістичний духовний фактор став могутнім рушієм духовного оновлення й економічного відродження.

Вочевидь бачимо, що Україні критично бракує того, що в інших називають «американською мрією», «русской идеей», ідеєю соціально-ринкового суспільства Ерхарда чи «сіонізмом». То нехай цим чинником стане наш вистражданий український націоналізм, найбільш делікатний і гуманний у світі (бо українці споконвіку жили мирно з усіма пришельцями на своїх землях), і водночас найбільш викривлений, оббріханий, сплаплюжений царськими і комуністичними ідеологами.

Ідеологічна зашореність І.Золочевського спричинила і ряд інших, доволі очевидних, хиб його публікації. Так, він стверджує, що російська мова — «це мова багатої культури», «одна з міжнародних мов», «важливий канал отримання інформації» і т.д. Насправді подібні вислови позбавлені будь-якого реального змісту, крім хіба що імперського. Бо, як стверджує сучасна культурологія, немає багатих і бідних культур, всі культури незрівнянні і кожна по-своєму неперевершена. А що стосується мов, то науково доведено, що мова африканських бушменів, наприклад, за своїми виражальними можливостями нічим не поступається мові Шекспіра. Очевидно також, що до джерел передової світової інформації веде не російська, а насамперед європейські мови. Досвід Фінляндії, Чехії, Польщі чи країн Прибалтики однозначно свідчить: лише звільнившись від односторонньої російськомовної орієнтації, ми вийдемо до світових джерел інформації про новітні технології і таке інше, чого немає в Росії.

Але проблема офіційної двомовності має і дуже серйозний аспект, який, на жаль, не усвідомлюють ті, хто цієї двомовності так настирливо домагається. Їх певною мірою можна зрозуміти, бо йдеться про серйозну психологічну проблему. Росіяни і «русскоязычные» звикли до своєї екстериторіальності на гігантській території — від Чопа до Курил і від Таймира до Кушки. Та ось раптом усе змінилося: в усіх країнах по периметру колишньої імперії вони стали національними меншинами, а їхня мова втратила статус державної. І найважче це сприйняти та усвідомити їм саме в Україні, бо свідомість росіян, як і свідомість більшості українців, виховна на історичній брехні, підступно викрадений з історії України і привласненій Московською імперією історії Київської Русі — давньої української держави. Сама впертість щодо постановки питання про двомовність свідчить про значний психологічний тиск, якого постійно зазнають автори цього проекту. Але їм треба допомогти зрозуміти цю проблему як психологічну — і тоді вони усунуть її. Надання російській мові статусу офіційної аж ніяк не належить до засобів розв'язання такої психологічної проблеми, бо вона має бути розв'язана психологічним шляхом. Любіть Україну — ось така проста рекомендація. Тож немає потреби когось силувати до вивчення української мови, бо щира і доброзичлива Україна спонукає всіх нас робити це добровільно.

Є у проблемі двомовності і важливий етичний аспект. Шкода, що у тих, хто вважає себе носієм російської культури, загальної культури — замало. Бо інакше вони зрозуміли б, що нав'язувати Україні та її багатонаціональному народові офіційний статус російської мови — то не є праведна й інтелігентна справа. У даному разі історія створила тест на справжню інтелігентність. Адже справжній російський інтелігент, який знає жахливу історію викорінення, нищення української мови (понад 25 всіляких указів від петровських аж до брежнєвських часів включно), посоромився б посилатися на створені у такий спосіб «реалії» і мав би бути у перших рядах за відродження цієї мови.

І.Золочевський вважає, що він виступає від імені російської культури, але очевидні вади його статті та її ідеологічна спрямованість виразно свідчать про те, що цю статтю треба віднести до явища «русскоязычной культуры». А це — різні речі. «Русскоязычная культура» як суто радянський сурогатний витвір на теренах колишнього СРСР є однаково згубною як для російської, так і для української і будь-яких інших національних культур.

Різницю між українською і «русскоязычной культурой» добре розтлумачив мені один майор: «Когда я получаю новобранцев из Западной Украины — у меня никаких проблем. Единственное, о чем они просят, это побольше заданий на протяжении недели с тем, чтобы в субботу или воскресенье я отпустил их в церковь. Но когда приходят ребята из Харькова или Донбасса, я имею полный букет: пьянство, драки, дедовщину, а теперь и токсикоманию».

Саме з погляду на ці проблеми українській мові потрібна державна підтримка. Причому значно більша, ніж маємо тепер. І.Золочевський, рішуче виступаючи проти цього, чомусь промовчав про те, що поширення російської мови завжди спиралося на могутню державну підтримку. Викладачі російської мови аж до кінця 80-х років і розпаду СРСР отримували додаткову платню саме як викладачі російської мови, чого, на жаль, немає сьогодні для викладачів української мови. Або для тих, хто перейшов на викладання фахових дисциплін українською мовою.

Особливої уваги потребує україномовна преса, яка просто вимирає у ринкових умовах. Попри все сьогодні спостерігається досить тонке явище: в гуманітарному середовищі Харкова на поки що нечисленних семінарах, конференціях тощо українська мова стає засобом спілкування в освіченому товаристві і набуває певною мірою рис елітарності. Якщо цей процес буде підтримано державою, якщо запобігти бездумному адмініструванню, всіляким насильницьким діям для штучного насадження української мови, а діяти спокійно, терпляче, але наполегливо, починаючи з виховання молоді, з дитсадочка і школи, то неминуче настане час, коли зростаюча елітарність української мови зробить її принадною для всіх. Тільки тоді відкриється перспектива подолання «русскоязычной» сурогаткультури. Тільки тоді ми справді станемо на шлях духовного відродження й оновлення.

Іван ЦЕХМІСТРО,
доктор філософських наук.
Харків.

РОДНАЯ РЕЧЬ
РІДНА МОВА
СТАТУС ДЕРЖАВНОЇ ДВОМОВНОСТІ

Акціонерний банк «Лад-Кредит Банк»

Зареєстрований 31 січня 1994 року, реєстраційний номер 231
253100, м. Київ, бул. Верховної Ради, 7
Тел. 554-70-36, факс 552-00-05

Баланс
станом на 1 січня 1995 року, млн. крб.

Актив	
1. Каса	-
2. Кореспондентський рахунок в НБУ	15180
3. Кореспондентські рахунки в банках	81
4. Дебітори	95784
5. Кредити, надані банком	11588
6. Міжбанківський кредит	33450
7. Основні засоби банку	1875
8. Інші активи	417
9. Відокремлені кошти за рах. прибутку	12027
10. Збитки	-
Всього актив	170402
Пасив	
1. Статутний фонд	16220
2. Резервний фонд	635
3. Інші фонди	3278
4. Розрахункові та інші рахунки клієнтів	51299
5. Депозити юридичних осіб	33990
6. Внески громадян	536
7. Кредити, отримані в інших банках	52000
8. Кредитори	34
9. Прибуток	12027
10. Інші пасиви	383
Всього пасив	170402

Майстерність не в'яне у «Динамо»

Навіть дощ і град не змогли затьмарити святковий настрій усім, хто прийшов 6 травня на затишний стадіон «Динамо». Тут відбувся цікавий матч між «Зірками «Динамо» та «Зірками космосу». Хтось цю зустріч називав шоу, але шоу не відбулося, а було справжнє свято для ветеранів війни, дітлахів, які на власні очі побачили прославлених футболістів київського «Динамо» і легендарних підкорювачів всесвіту.

Рудаков, Трошкін, Лозинський, Решко, Дамін, Хмельницький, Сабо, Шепель, Дем'яненко, Слободян, Михайлов, Ковальов, С. Кузнецов, Кондратов, С. Журавльов, Семенов, Євсеєнко уже вкотре довели, що з віком майстерність не втрачає свої фарби. Молодші й фізично підготовленіші космонавти та кандидати для польоту в космос програвали динамівським чемпіонам і в техніці, і в тактиці. Щоправда, виручав гостей молодий воротар Ядренцев, але й він не зміг затримати майстерний удар Сабо на другій хвилині. Кияни провели ще два м'ячі, а гості гол престижу забили з 11-метрового удару. Учасники зустрічі одержали величезну кількість призів від АТ «Динамо-Київ», недержавного пенсійного фонду «Оберіг», який був генеральним спонсором цієї зустрічі, представництва компанії «Фуджі», київських газет.

А в перерві президент клубу Григорій Суркіс сердечно поздоровив ветеранів війни «Динамо» з 50-річчям Перемоги і вручив всім грошові премії. 20 щасливців виявилося і серед глядачів. Після гри динамівці та космонавти вибили на трибуни 20 м'ячів, запропонованих фірмою КІСПО. На м'ячах були автографи динамівських футболістів. Погодьтеся, прекрасний сувенір. А решті дістався гарний настрій від красивої гри киян і виступу відомого співака Павла Зіброва. Теж непогано. І побажання — більше б таких подарунків для тих, хто пам'ятає «Динамо» та його гравців в роки розквіту клубу.

Сергій ЯРИК.

На знімку: атакує Анатолій Шепель.

Фото Петра ЛЕЙКА.

А Паляниця голи «пече»

Кубок країни з футболу. Півфінали, перші матчі

«Таврія» (Сімферополь) — **«Дніпро»** (Дніпропетровськ). 1:1 (1:0). 1:0 П'ятенко, 43, 1:1 Паляниця, 69.

«Таврія»: Левицький, П'ятенко, Єсін (Новиков, 78), Головко, Волков, О.Кунденок, Опарін, Смігунов, Росляков, Гайдаш, Антюхін.

«Дніпро»: Медін, Топчієв, Яковенко, Дірявка, Багмут, Полунін, Захаров (Москвін, 90), Скрипник, Паляниця (Фінкель, 87), Ковалець, Шаран (Горілий, 78).

Попереджено Топчієва, Волкова, Паляницю, Скрипника, П'ятенка, Смігунова, Фінкеля.

Суддя Онуфер (Ужгород).

Сімферополь. 8 травня. Стадіон «Локомотив». 8000 глядачів.

«Шахтар» (Донецьк) — **«Чорноморець»** (Одеса). 1:0 (1:0). Кривенцов, 19.

«Шахтар»: Шутков, Леонов, Коваль, Ященко, Мартюк, Онопко, Орбу (Попов, 90), Ателькін (Воскобійник, 64), Петров (Бабій, 69), Кривенцов, Матвєєв (Ковальов, 46).

«Чорноморець»: Суслов, Кардаш, Тернавський, Букель, Жабченко, Парфенов, Гашкін, Гусейнов, Зубков (Співак, 46), Сак, Мусолітін.

Попереджено Онопка, Кардаша, Бабія. На 62-й хвилині за бійку з поля вилучено Леонова та Кардаша.

Суддя Мельничук (Сімферополь).

Донецьк. 8 травня. Стадіон «Шахтар». 8000 глядачів.

Виходячи з результатів цих поєдинків, можна наважитися спрогнозувати пару фіналістів. Без сумніву, одесити й дніпропетровці перед повторними поєдинками мають вже певну фору.

Нинішній володар Кубка «Чорноморець» хоч і поступився в Донецьку, але з мінімальним рахунком. Після пропущеного голу одесити практично весь ігровий час володіли ініціативою. Ну а вдома вони й поготів будуть активними і агресивними, намагаючись усунути той мінімальний голевий дефіцит. Хоча не забуватимемо й про знаний кубковий характер донецького клубу.

Другий тайм матчу з Донецька транслювало УТ. Збиралося воно подарувати мільйонам прихильників футболу й показ другої частини аналогічного поєдинку з Сімферополя. Але телетехніку на стадіон не пустили. Мовляв, дорого коштує електроенергія. Дивна ситуація.

Утім, я був свідком того матчу. Тому охоче розповім про окремі його деталі. «Таврія», звичайно, розраховувала подолати гостей. Причому з таким рахунком, котрий дозволив би їй зі спокійною душею вирушити на повторну зустріч, яка відбудеться в Дніпропетровську 16 травня. Але не завжди бажане стає дійсністю.

Щоправда, кримчани, серед яких чимало кремезних гравців, намагалися володіти ініціативою, прагнули до загострень. Але тільки одного разу їхні старання завершилися успіхом. Наприкінці першого тайму захисникові «Таврії» П'ятенкові, мабуть, набридло спостерігати за не завжди логічними і, як правило, метушливими діями своїх форвардів. Отож, підхопив він м'яча на своїй половині, мов лісоруб, прорубуючи лісосмугу, протяг його флангом і «завалив» у ближній від Медіна нижній кут.

Більшого господарям добитися не вдалося. Хоча буквально на останній секунді зустрічі Опарін гарматним пострілом міг принести сімферопольцям перемогу. Але м'яч влучив у сітку з іншого боку.

А дніпропетровці і захищалися вправно, і контратакували гостро. Гол, який забив Паляниця, слід віднести до розряду особливо гарних. Атаку почав Медін, який провів матч на належному рівні. Він вибив м'яча ногою прямо на форварда, який перебував на половині поля суперника. Олександр на швидкості обіграв двох захисників і ефектною дугою відправив м'яч у дальній кут.

До речі, прізвище Паляниця останнім часом на слуху: «пече» парубок голи й не усміхнеться. У трьох останніх турах чемпіонату забив шість м'ячів. І в Кубку не пропускає можливості.

— Вдома ми, гадаю, розберемося з цим суперником, — сказав мені після матчу головний тренер дніпрян Бернд Штанге, настрій у якого був відмінний.

Очікується, що в Дніпропетровську проти «Таврії» має зіграти німецький півзахисник Сассен. Щоправда, не виключена його поява і в матчі чергового туру чемпіонату, який «Дніпро» гратиме в Луцьку.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.
Сімферополь.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ **ТЕЛЕФОНИ:** для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44, телефакс 449-85-62.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Індекс 60955.
Тираж 523127.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311084.